

Labyrint v Háji vilky Ozdravy z ptáčích perspektivy. Autor fotografie: Tomáš Neuwirth

Pane Pavlico, jak na toto vystoupení v Jeseníku vzpomínáte? Jak jste vnímal publikum s rouškami a náladu v sále?

Koncert v Jeseníku byl pro nás v mnoha ohledech nezapomenutelný. Hrát pro plný sál lidí, kteří mají tváře zahalené rouškami je velmi zvláštní pocit. Vždycky jsem si myslel, že nejdůležitější je domluva očí, ale teď jsem pochopil, že to nestačí, že ke komplexní a plnohodnotné komunikaci mezi lidmi patří mimika obličeje a celková řeč těla. Ale i přes omezení rouškami byli posluchači skvělí,

pozorní a vnímaví, jen mi jich bylo líto, protože v těch rouškách se hůř dýchá a všechno je nějak složitější. A dalším výjimečným okamžikem bylo setkání s několika přáteli, se kterými jsem se dlouho neviděl a jedním z nich byl pan František Surmík, rodák z našeho kraje, který zakotvil na severu a dlouhá léta působil v lázních Jeseník a který si s námi v rámci koncertu jako bývalý člen Hradišťanu také zazpíval. A byl skvělý! Bylo to naprosto spontánní a pro mě nezapomenutelné setkání. Má můj obdiv.

PÁR SLOV S JIŘÍM PAVLICOU „I PŘES ROUŠKY BYLI LIDI NA KONCERTĚ SKVĚLÍ“

Záříjový koncert skupiny Hradišťan v Kongresovém sále probíhal jen pár dní před zavedením podzimních vládních opatření, která opět znamenala konec velkých kulturních akcí. Publikum v Kongresovém sále sedělo v rouškách a všichni tušili, že se jedná zřejmě nadlouho o poslední podobnou kulturní akci. Zpěvák, hudebník a skladatel Jiří Pavlica se s námi v rozhovoru podělil o dojmy z této akce a položili jsme mu i několik dalších otázek.

Jak hodnotíte a vnímáte „zákaz zpěvu“, který se také objevil mezi vládními opatřeními?

Musím začít tím, že celé počinání této vlády vnímám kriticky a nejde jen o zákaz zpěvu, ten mi přijde v jistých situacích ještě pochopitelný. Vadí mi celkový chaos a nekonceptnost, za kterými vidím buď neschopnost řídicích vládních úředníků a nebo spíš to, že za každým rozhodnutím se skrývá jejich osobní ekonomický nebo politický zájem.

Pokračování na straně 2

ZCELA MIMOŘÁDNÝ ROK 2020

MUDr. Jaroslav Novotný
vedoucí lékař

V posledních několika desetiletích, vyjma roku 1989 se vlastně nikdy nic zvláštního nedělo. Život běžel ve svých zaběhnutých kolejích, jako ty naše místní lokálky po kolejích ocelových. Občas přišla nějaká ta zatačka, stoupání nebo klesání, ale vždy jsme s určitostí věděli, že právě ten náš vláček nás stejně doveze na konečnou v malebném městečku mezi hřebeny Jeseníků a Rychlebských hor a my se posléze vydáme směrem k prvnímu vodoléčebnému ústavu na světě, abychom si zde léčili své neduhy tělesné i psychické a mohli se opět vracet plní síl mezi své blízké. A tak to šlo rok za rokem až do jara roku 2020.

A od jara toho roku nám osud, vyšší moc, nebo něco dalšího nedefinovatelného připravil velkou zkoušku ohněm. Poprvé se o nové závažné nemoci Covid-19 začalo psát a hovořit na počátku února 2020. To jsme si ještě všichni naivně mysleli, že to bude opět nějaká chřipka jiného typu, ale běžně zvládnutelná jako všechny novodobé chřipkové epidemie.

A důsledky virové nákazy Covid-19 dopadly i na Priessnitzovy léčebné lázně Jeseník. Vláda na jaře roku 2020 opravdu zabránila velmi restriktivními opatřeními, aby se tento virus rozšířil do populace v ČR. Došlo dokonce k tomu, že i naše lázně byly více než měsíc mimo provoz. Všichni jsme se museli naučit zodpovědnému chování, abychom neohrožovali sami sebe, ale ani svoje okolí, jak v práci, tak i mezi blízkými. Naučili jsme se používat roušky, dezinfikovat si ruce po každém rizikovém dotyku. Museli jsme upravit provoz lázní tak, abychom minimalizovali rozšíření nákazy Covid-19 v lázních jak mezi zaměstnanci, tak mezi klienty. Některá opatření se nelíbila a dosud nelíbí některým našim klientům, ale zavedli jsme je proto, abychom vás i nás všechny chránili. V době, kdy přestala platit nařízení vlády ohledně povinnosti nošení roušek, jsem jako vedoucí lékař trval na tom, že v našich lázních tuto ochrannou pomůcku budeme používat trvale. Byl jsem opakovaně a neurvale ze strany některých klientů napadán, že se jedná o šikanu, když to nenařídila vláda, ale čas mi dal za pravdu. V našich lázních jako v jednom z mála lázeňských zařízení v ČR nedošlo k rozšíření nákazy Covid-19. Za celý rok 2020 se jednalo pouze o jednotky případů, které byly velmi rychle podchyceny a řešeny.

pokračování na straně 2

PRAMENY A PRAMENÍKY STUDNIČNÍHO VRCHU

POLSKÝ PRAMEN

Rok vzniku: 1869
Nadmořská výška: 712 m
Vzdálenost od lázni: 1,1 km / 1,3 km
(vzdušnou čarou/pěšky)

Polští pacienti pana Priessnitze nechali tento pramen postavit v roce 1869, již o devět let později se dočkal první rekonstrukce, oba tyto letopočty jsou zde vepsány do kamene. Mramorový pomník byl ozdoben oválným obrazem polské národní patronky – čenstochovské madony, autor obrazu zůstal neznámý. V těsném sousedství se nacházel Ferdinandův pramen. Po válce stavby zpustly a místo coby cíl procházek zaniklo, pomník byl v roce 1961 přesunut na kraj lesa, kde stál celých 44 let. V roce 2005 došlo ke kompletní obnově. Dobrovolníci Hnutí Brontosaurus Jeseníky pod vedením Ondřeje Trunečka zde pracovali několik měsíců. Při zemních pracích našli plechovou krabičku s dokumenty z 19. stol. Pramen z důvodu nedostatku srážek v posledních pěti letech teče jen příležitostně, v deštivém roce 2020 se jeho vydatnost zlepšila. Naleznete jej nedaleko červeně značené cyklotrasy mezi rozcestím U Mnicha a chatou Seneboj, na začátku Nassauské stezky.

RIPPERŮV PRAMEN

Rok vzniku: 1871
Nadmořská výška: 794 m
Vzdálenost od lázni: 1,6 km / 3 km
(vzdušnou čarou/pěšky)

Pramen pojmenovaný po Priessnitzově zeti Janu Ripperovi vznikl současně s Nassauskou stezkou v roce 1871. Byl poděkován Janu Ripperovi za jeho organizační práci při vzniku této stezky, donátorem byl stejně jako v případě vzniku stezky velkovévoda Adolf von Nassau. Stavba je tvořena suchou zidkou a ozdobena mramorovou deskou s názvem a dvěma letopočty, jedná se tedy o nejbližší „sloh“ velké části místních pramenů. Po druhé světové válce bylo místo přejmenováno na Reinholdův pramen, podle šéflékaře Priessnitzových lázní. V polovině osmdesátých let 20. století už z prameníku zůstaly pouze ruiny. K jeho rekonstrukci došlo při obnově Nassauské stezky v roce 2013 zásluhou Lesů ČR, nyní se pramen nachází již na pozemcích Arcibiskupských lesů a statků.

Pramen se nachází na Nassauské stezce, ve smrkovém porostu nad Adélíny skalami. Má nevelký, nicméně stabilní přítok a velmi chutnou vodu, typickou pro vyšší partie Studničního vrchu.

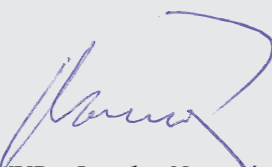
ZCELA MIMOŘÁDNÝ ROK 2020

pokračování ze strany 1

Při srovnání postižení populace v ČR, kdy již onemocnělo cca 5% populace, byly v našich lázních diagnostikovány pouze zlomky procent klientů, kteří absolvovali léčbu.

To, že jsme doposud tak bravurně zvládali situaci má mnoho příčin. Jednak již uvedená stále trvající opatření proti šíření nákazy a dále také velmi vhodné položení našich lázní, které jsou známé čistotou okolního vzduchu a systémem léčebných procedur, která aktivují imunitní systém a významně omezují propuknutí nemoci v plném rozsahu. Pokud je totiž organizmus patřičně připraven na setkání s virem, poradí si s ním hned v zárodku propukající infekce a vir zahubí.

Máme se tedy děsit toho, co přinesou další dny? Moje odpověď zní NE! Strach není dobrý rádce a naopak zhoršuje připravenost imunitního systému k boji s infekcí. Přesto je nutné se k sobě i okolí chovat zodpovědně a ve svých aktivitách minimalizovat možnost, že se nakazíme, nebo nákazu přeneseme do okolí. Jenom pokud se budeme chovat odpovědně, tak s čistotou myslí a optimismem budeme po letech vzpomínat na ten zcela mimořádný rok 2020.

MUDr. Jaroslav Novotný
vedoucí lékař

Priessnitz
LÁZEŇSKÉ LÁZNĚ JESENÍK

Pouť felicitací 2021

Vážený přítel,

děkujeme Vám za Vaši přízeň a spolupráci
v roce 2020, které si velmi vážíme.

Do nového roku Vám přejeme vše dobré, pevné zdraví,
spokojenou mysl, štěstí, lásku a radost z krás všedního dne.

Těšíme se na Vás i v roce 2021,
Vaše Priessnitzovy lázeňské lázně

Jdeš-li lesem, nevěš čelo obtíženě starostmi, nepřemýšlej o věcech, které stejně přejdou a pomínou, netrap se záležitostmi všedního dne. Je ti dána vzácná příležitost, nepromarni ji zbytečností. Odpouť se a vniňmej, vniňmej všem smysl...! Ten okamžik klidu a krásy ukádej do svého nitra! Zůstane ti vzpomínkou, bude tichou radostí a posílí tvou zbrojnou sílu a dobré nálady i pro všední, obyčejné dny.

Miloslav Štrobil

PODĚKOVÁNÍ

Vážený pane řediteli,

právě jsem absolvovala léčbu ve Vašich lázních.

Děkuji tímto za profesionální a přátelský přístup všech zaměstnanců k nám klientům.

Chci poděkovat paní doktorce Michaele Hanzlové. Poděkování miří také pracovnícím balnea. Jmenovitě zmíním tyto: p. Jelínková Iva, p. Konečná Daniela a p. Litvíková Míša... Je jich více, avšak jména všech neznám.

Ráda chválím VŠECHNY servírky v LD Bezruč. Zmíním aspoň p. Moravcovou Miroslavu, ostatní jména neznám. Nezapomenu na cvičitelku p. Martu, chválím recepční i paní pokojské.

Domů odcházím odpočatá a cítím se lépe.

Přeji všem pracovníkům těchto lázní mnoho dobra a pokoje v pracovním i soukromém životě.

S pozdravem vděčná

Marie Habrnálová, Palkovice

PS: Bude-li možnost, ráda se opět vrátím

Z GALERIE SLAVNÝCH NÁVŠTĚVNÍKŮ LÁZNÍ MALÍŘ JOSEF LIESLER

Každý vnímavý návštěvník Priessnitzova sanatoria, když prochází Salónek osobností do Nové budovy, se zastaví u dvou rozměrných panó, čili dekorativních obrazů, které vyplňují protilehlé stěny. V roce 1982 je vytvořil jeden z největších českých umělců druhé poloviny 20. století Josef Liesler (1912–2005).

Absolvoval fakultu architektury ČVUT, obor kresba – právě bravurní kresba se stala základem jeho mistrného zvládnutí jednotlivých technických postupů nezvykle širokého uměleckého záběru od volné grafiky, knižní ilustrace, návrhů poštovních známek, plakátů přes figurální malbu po nástěnné obrazy, sgrafita a art protisy. Josef Liesler měl svůj vlastní a osobitý maliřský styl. Výtvarní teoretici na jeho díle, vzniklém v průběhu sedmdesáti let, oceňují zejména univerzálnost, lehkost improvizace a výjimečnou pracovitost autora. Nebylo výtvarné umělecké skupiny, kde by se neprosadil (Sedm v říjnu, SVU Mánes, SČGU Hollar...), vystavoval v řadě měst u nás i v Evropě (Paříž, Oslo, Frankfurt, Berlín, Curych...) a mimo ni (Káhira, Havana, Dillí, Sao Paulo...). Získal mnoho cen, zejména v oboru umělecké poštovní známky, a státních vyznamenání.

Ve své tvorbě kombinoval citace známých děl, například renesančních mistrů, s vlastními prožitky, ironickým odstupem a humorem. V celém jeho díle je patrná výrazná inspirace surrealismem. On sám ho označoval jako „fantaskní realitu“ či s nadsázkou sobě vlastní „fantasmagorický realismus“. Spojoval v něm fantastické představy se vzpomínkami, současnou situací s historickou pamětí. Jeho dílo se vyznačuje neobyčejným dějovým bohatstvím, používáním nejrůznějších metafor, symbolů a jinotajů, neobvyklými kompozičními variantami a na první pohled nás zasáhne zvláštní dekorativní barevnost.

Od 70. let směřoval k antropomorfní metaforice přírody, člověka a kosmického univerza v pohádkovém a pro malíře příznačném námětu dívky, zvířete a symbolu luny. Na jeho obrazech najdeme atmosféru ticha, zašifrované erotiky a romantické rezonance mytického „pravěta“. Stejně postupoval, když se měl vyrovnat se zakázkou jeseníckých lázní.

Nejprve však zpracoval námět více přímočaře, opíraje se o historii Priessnitzovy vodoléčby. Vedení lázní předložil dva obrazy o rozměrech 45 x 106 cm. První reflektoval historii vodoléčby počínající mýtem o srnečkoví, mladým Vinckem smáčejcím si ruku ve džberu, nad nímž se jakoby vznášely dámy – jeho pacientky, přes doslovnou citaci kreseb léčebných kúr po Priessnitzu stojícího před Francouzských pomníkem a obklopeného svými významnými pacienty. Osu obrazu tvoří cesta s povozem mířícím na Gráfenberk s výhledem do horské krajiny s „kvetoucími“ stromy.

Druhý, s výřezem pro průchod do Nové budovy, pojal Liesler jako zobrazení současného lázeňského provozu. Na jedné straně vidíme lékaře vyšetřujícího stetoskopem polonahou mladou ženu, naproti pak mladíka s dívkami tančícími okolo stromu-života, stromu-poznání. V centru sedí čtyři starší pacienti zahalení do prostěradel. Nad nimi se otevírá panorama lázní – od Priessnitzova sanatoria po funkcionalistický Balneoprovoz; a všemu vévodí víla pramenů.

Právě převládající „doslovnost“ byla zábranou k realizaci těchto návrhů. Ztvárnění druhých návrhů opustilo historickou sféru i socialistické zdravotnictví a dalo vyniknout umělcově fantazii, která přetavila realitu do snové podoby. Josef Liesler zde zanechal dílo, které můžeme bez nadsázky přiřadit do linie umělců jako Francisco Goya, Pablo Picasso a Salvador Dali. Nevěříte? Nebudu Vám to zdůvodňovat, vždyť stačí se zvednout, ujit pár kroků a dívat se...

Květoslav Growka

Pár slov s Jiřím Pavlicou

SPLÁCÍM SVŮJ DLUH PRIESSNITZOVÍ A WEISSOVI Rozhovor s Jaroslavem Zahajským

Jaroslav Zahajský vydal předloni vlastním nákladem knihu *Vodoléčba Vincenze Priessnitz* od Dr. Josefa Weisse, Priessnitzova současníka z 19. století. V říjnu 2020 pak mohla být zejména jeho zásluhou slavnostně odhalena pamětní deska rodiny Weissových na zdi hotelu Slovan, který stojí na náměstí v Jeseníku na místě někdejšího Weissova domu. Požádali jsme pana Zahajského, který žije v Říčanech a pracuje jako masér, o rozhovor. V něm jsme společně s ním zrekapitulovali jeho cestu, která jej od náhodné turistické návštěvy Jeseníku zavedla až mezi fanoušky vodoléčby, angažované jesenícké patrioty a „priessnitzology“.

Jaroslave, kdy jste přijel do Jeseníku poprvé a co Vás sem přivedlo?

Asi před deseti lety jsme byli s paní o víkendu v penzionu v Ramzové. Lanovkou jsme vyjeli na Šerák, okolím jsme projížděli jako běžní autoturisté: Jeskyně Na Pomezí, Lázně Lipová, Jeseník, Javorník.

Jak na vás napoprvé Jeseník a lázně zapůsobily? A jak často do Jeseníku jezdíte dnes?

Bez jakéhokoli povědomí o Priessnitzových lázních jsme s úžasem hleděli na palác Priessnitz, na balneopark a na nečekanou rozlohu lázní. V současnosti jezdíme do Jeseníku na říjnové priessnitzovské konferenci, které považujeme za vyvrcholení našeho roku.

Jak jste se tehdy seznámil s léčebným odkazem pana Priessnitze?

Při první návštěvě Jeseníku jsme samozřejmě navštívili turistické informační středisko a kromě koupě kuchařky Jesenícka a jiných drobností jsme si odnesli knihu sloutných pánů Kočky a Kubíka Vincenz Priessnitz, světový přírodní léčitel. Z toho vidíte, že jsem se o Priessnitze nezajímá cíleně, ale seznámil se s ním čirou náhodou. Mezi veřejností mimo Jesenícko je znám jen „Priessnitzův obklad“ kolem krku, sestávající z textilní studené vlhké vrstvy izolované neprodyšnou plastovou fólií a ukončený opět textilní vrstvou suchou. Informace Priessnitzových životopisců byly pro mne naprosto nové.

Pomocí vodoléčby jste si vyléčil bolavé koleno, je to tak? Jak léčba probíhala?

Naivní báchorka, za kterou se skoro stydím. Ale ty svalové úpony pod kolenním mě opravdu bolely. Když po týdnu neulevilo stahovací obinadlo, vzpomněl jsem si na Priessnitzovy polevy. Večer jsem opřel nohu přes vanu, sprchoval koleno pět minut studenou vodou, zabalil do froté ručnicku a ulehil ke spánku. Ráno bylo po bolestech!

Když po týdnu neulevilo stahovací obinadlo, vzpomněl jsem si na Priessnitzovy polevy. Večer jsem opřel nohu přes vanu, sprchoval koleno pět minut studenou vodou, zabalil do froté ručnicku a ulehil ke spánku. Ráno bylo po bolestech!

V anglické knihovně jste poté vypátral Weissovu Příručku vodoléčby. Čím vás zaujala právě postava doktora Weisse? Jak jste ho objevil?

Při jednoduchosti toho počínání jsem si uvědomil, že priessnitzovská praxe nemusí být veřejnosti zapomenuta coby historické šamanské pod tunami moderních farmaceutických přípravků. Vy v lázních to dobře víte. Začal jsem hledat na internetu (jak jinak), podobnosti o vodoléčbě. Současnou literaturu jsem nenašel. Dnes vím, že existují lékařské studie Priessnitzových lázní, ale ani ty nejsou veřejně přístupné. Nenalezl jsem ani odborné výstupy z vodoléčebných britských lázní Malvern či z rakouského rehabilitačního centra ve Svaté Radegundě u Štýrského Hradce... Třeba jsem jen špatně hledal, studie se vůbec špatně hledají. Zato jsem našel v britské národní knihovně několik knižních titulů o vodoléčbě z 19. stol., od Joela Shewa, Richarda Tapina Claridge, E.V. Ditricha a především od Josefa Weisse. Především od Weisse proto, že Weiss byl za prvé Jesenícký soused, tudíž měl k Priessnitzovi nejbližší, za druhé byl vzděláním veterinář, což mu umožňovalo chápat biologické souvztažnosti vodoléčby a nakonec byl vybaven medicínským jazykem, jímž dokázal vykládat ne zcela srozumitelný instinktivní výrazový aparát Priessnitze.

Kdy a proč jste se rozhodl přeložit a vydat Weissovu knihu? Jak dlouho vám překládání trvalo?

Už po přečtení obsahu Weissovy knížky jsem věděl, že stojím před ucelenou systematickou prací, kterou jsem v moderní literatuře nenalezl. To byl vlastně hlavní důvod mého snažení. Přístupoval jsem k práci tak, že splácím Priessnitzovi dluh za svou nevědomost a že i Weiss splácel Priessnitzovi dluh naopak za vědomostí, jež od Priessnitze svého času nabyt nám dosud neznámým způsobem. Překládal jsem dlouho, přes dva roky. Za základ jsem si vybral anglickou mutaci textu přesvědčen, že mi práce půjde lépe. Němčinou jsem téměř nedotčen a nemusel jsem se učit číst to příšerné písmo, německou gotickou frakturou.

Máte na knihu nějaké zajímavé ohlasy?

Nejsem na sociálních sítích a tak nemám zpětnou vazbu. Plánoval jsem šňůru přednášek o knize, ale epidemie mi ji zhatila. Nečekal jsem ohlasy. Popravdě, text tohoto typu se nestane bestsellerem. Od začátku jsme počítali s tím, že kniha bude jen pro zvláštní zájemce a náklad tomu odpovídal. Samozřejmě že budeme rádi, když se bude kniha dále kupovat, v této problematice době v ní čtenář může najít inspiraci. A mohla by podpořit motivaci vašich pacientů.

V předmluvě ke knize píšete, že tradiční Priessnitzovy vodoléčebné procedury většinou nejsou pro současníky úplně vhodné, co tedy kniha nabízí člověku 21. století?

Když se Priessnitze ptali, jak dlouhá, resp. jak krátká by měla být léčba, odpovídal, že tři měsíce není doba nijak dlouhá. Dnes když onemocníme, ráno vysedíme frontu v čekárně u lékaře, odpovědne si v lékárně vyzvedneme prášky, a zítra, nejspězději pozitivně, chceme být zdraví jako rybičky. Čas, čas, čas, nemáme čas. Ani v lázeňské péči. Zdravotní pojišťovna nám zaplatí dvacet osm dnů léčby a hajdy domů. V lázních bychom se měli naučit, jak vodoléčebné procedury brát doma, ale slyšel jste nějakého bývalého pacienta, že bere vodoléčebnou kúru třeba týden ve vlastní vaně? Čas je problém. Pevná vůle je problém.

Proč by měli lidé tu knihu číst? Zejména proto, že vysvětluje zdravý způsob života a dokládá, jak léčivou moc má obyčejná studená voda. Fyziatři, co používají různé techniky chladové terapie, vědí, ale neradí vám to řeknou, protože jim jde o peníze. Zimní plavci to vědí, vždyť od Weissových říčních a vlnových koupelí v řece Bělě je k zimnímu plavání jen krůček. Ostatně myslím, že vzhledem k teplotě vody je zimní plavání v Bělé možné i v létě.

V lázních bychom se měli naučit, jak vodoléčebné procedury brát doma, ale slyšel jste nějakého bývalého pacienta, že bere vodoléčebnou kúru třeba týden ve vlastní vaně? Čas je problém. Pevná vůle je problém.

Jinými slovy, i po dvou letech stále platí, že studená voda povzbuzuje životní sílu organismu?

Léčení mnoha chorob převzala moderní farmakologie. Nebudeme dnes studenou vodou léčit tuberkulózu, svrab, tyfus či úplavici. Ale pozor, když dostaneme chřipku, lékař nám předepíše paralen, čaj s citronem, klid na lůžku a antibiotika proti možným bakteriálním komplikacím. Pokud předepíše antivirotika, tak možná u vás na Jeseníku, u nás jen v těžších případech. Léčba chřipky vodoléčbou by někdy byla smysluplnější. To neznamená, že se nenecháme očkovat, ale když vakcína selže, protože byla připravená ze čtyř předchozích kmenů a my jsme onemocněli tím pátým...? Shrňme odpověď, proč studenou vodu dnes? Protože jako kdysi, tak dnes a kdykoli v budoucnosti studená voda probouzí a posiluje nespecifickou imunitu. Nastavuje psychoneuroimunoendokrinní rovnováhu. Tohle slovo mám rád, protože zabere skoro celý řádek. Žádný lék, žádný potravní doplněk to nedokáže, a pokud

ano, tak se nedoplatíte. Studená voda je od Priessnitzových dob pořád ještě zadarmo.

Pamětní deska měla být financována z případného zisku za prodej knížky, nakonec jste náklady pokryl sám, což je obdivuhodné a opět se nabízí otázka, co Vás k tomu vedlo?

To je prostě, slib. Když jsem prosil předsedu společnosti VP primáře dr. Novotného o dovození citovat z webu společnosti, tak jsem se mu o desce zmínil. Že knížka na desku nevydělá, jsme tušili, ale co kdyby? Co kdyby nepřišlo, ale pomohli nám lidé z Jeseníku. Paní Tinzová z jeseníckého archivu nám dodala podklady a ideový návrh. Město Jeseník nám přidalo peníze, Priessnitzovy léčebné lázně uspořádaly u příležitosti odhalení desky slavnostní akt, mladí přátelé ze ZUŠ při tom zahráli a zatančili. Při srovnání s těmito Jeseníčany včetně těch, kteří se přišli na slavnost podívat, není naše práce nijak obdivuhodná.

Desku jste i ztvárnil graficky a zajistil její výrobu. Jste s průběhem a výsledkem spokojen? To víte, že jsme byli nervózní. Určitě znáte řemeslníky, kteří vám slíbí cokoli a skutek utek. V tomto případě všechno klaplo na jedničku, až budeme zase něco potřebovat, objednáme si to v Jeseníku a okolí. Jsme spokojeni. Trochu jsme se báli, že deska s fotografiemi bude vypadat příliš funerálně, ale nevypadá. Doufáme, že vydrží léta.

Na desce jsou zmíněni i Weissovi synové, kteří se v jeho domě na náměstí narodili a kteří se oba dva stali významnými vědeckými osobnostmi. Jak si vysvětlit, že hned dvě děti veterináře a vodoléčby kdesi z pohraničí to dotáhly až mezi vzdělanostní elitu rakouské monarchie?

V souvislosti s Josefem Weissem jsme ještě nevzpomněli jednu významnou osobnost v jeho rodině, Weissovu manželku a matku jeho synů. Josefa Klára Vielhauserová se narodila 3. května 1803 ve Zlatých Horách. Weiss měl s Josefou Klárou celkem pět dětí, tři z nich zemřely v raném věku, přežila dvojčata Edmund a Adolf Gustav. Otec Weiss zemřel, když bylo synům dvanáct let. Krátce po Weissově smrti se matka se syny přestěhovali do Opavy, aby mohli hoši studovat tamější gymnázium. A v roce 1855 se opět všichni tři odstěhovali do Vídně, kde se mládenci habilitovali v roce 1860 a 1862 na Vídeňské univerzitě jako doktoři filosofie. Josefa Klára údajně, nemáme to potvrzené, zemřela ve Vídni někdy v 90. letech 19. století. Její zásluha na vědeckých kariérách Edmunda a Adolfa Gustava je především v tom, že věnovala veškerý svůj majetek a veškerý svůj život jejich vzdělání. Na pamětní desku se nám nevešla, ale naši vzpomínku si jistě zaslouží.

Jako kdysi, tak i dnes studená voda probouzí a posiluje nespecifickou imunitu. Nastavuje v organismu rovnováhu. Žádný lék, žádný potravní doplněk to nedokáže.

Astronom a přírodovědec, bratři z Frývaldova

V noci z 25. na 26. srpna 1837 se ve Frývaldově v rodině zvěrolékaře Josefa Weisse narodila dvojčata. Chlapci dostali jména Adolf Gustav a Edmund a z obou se v dospělosti stali významné vědecké osobnosti rakousko-uherské monarchie.

Edmund Weiss (1837 - 1917) dosáhl mnoha významných úspěchů na poli astronomie. V r. 1868 formuloval teorii o pohybu meteorů pozorovaných v souhvězdí Andromedy a spočítal, že se osa meteorického roje objeví na obloze 28. listopadu roku 1872. Předpověď vyšla přesně na den, byl to Weissův triumf, uznání za tuto práci vyslovil i vnuk slavného objevitele Uranu, tehdy uznávaná astronomická autorita, Alexander Herschel. Za své zásluhy byl v roce 1875 jmenován řádným profesorem na vídeňské univerzitě. Byl jedním z akademických hodnostářů, u kterých byl po vykonaných zkouškách promován budoucí československý prezident T. G. Masaryk. Od roku 1878 byl ředitelem vídeňské observatoře. Je po něm pojmenován měsíční kráter Weiss.

Adolf Gustav Weiss (1837 - 1894) se už na střední škole intenzivně věnoval přírodním studiím, ve kterých pokračoval na vídeňské univerzitě, studoval obecnou botaniku, fyziku a chemii. V roce 1858 získal doktorát a v létě 1860 absolvoval habilitaci, na vídeňské univerzitě poté vyučoval fyziologickou botaniku. V srpnu 1862 získal pozici asistenta u Vídeňského dvorního mineralogického kabinetu a krátce poté byl povolán na univerzitu do Lvova. Tam se stal ve věku 25 let řádným profesorem botaniky a ředitelem botanické zahrady. Byl oblíbeným a nadaným učitelem i řečníkem. Od roku 1871 působil na pražské univerzitě. Byl prezidentem pražského vědeckého sdružení Lotos. Během své vědecké kariéry podnikl různé cesty po Evropě, severní Africe a Rusku.

TIP NA VÝLET

Lesní bar v Zálesí

Není lesní bar jako lesní bar. Ten v Horní Lipové má své dvojče u Javorníku. Nápad vytvořit další lesní bar vzešel z hlavy pana Lomazníka. Prvotním nápadem bylo opravit Stříbrný pramen. K opravě studánky došlo během roku 2019 a na místě následně vzniklo i malé přírodní občerstvení v podobě lesního baru.

Tento lesní bar funguje na obdobném principu jako ten v Horní Lipové. Návštěvníci tam najdou jednoduché občerstvení, vesměs se jedná o nápoje či sušenky. Za zkonzumované potraviny lidé poctivě zaplatí do kasičky.

A jak se k tomu to baru dostanete? Jedním z výchozích bodů pro vás může být město Javorník. Odtud se přesunete do vesnice Zálesí a poté po turistické modré značce asi kilometr směrem na Černý kout. Pokud byste měli v plánu delší výlet, tak odtud můžete přes Račí údolí, kde navštívíte Tančírnu, dojít zpět do Javorníku.

V zimním období se zde doporučují sněžnice nebo se dá celá trasa sjet na běžkách.

Přejeme vám krásné zážitky z vašeho výletu.

KG

JG

Lázeňský rum IX/3

Vázení přátelé dobrého jídla a pití, rádi bychom Vám představili novinku lroku 2020, kterou je limitovaná edice lázeňského rumu IX/3. Devátý pramen zdraví, který tři roky dozrával v bourbonových sudech, než se konečně dostal do našich lázní. Ale nejdřív všechno popořadě.

Nápad nabídnout vlastní značkový rum klientům lázní Priessnitz zraje v našich myslích téměř stejně dlouho, jako rum samotný. Rostoucí popularita třtinové pochoutky nám jen potvrdila naši původní myšlenku. A tak jsme se dali do práce. Nejprve bylo potřeba sehnat partnera, který by pro nás rum namíchal a stočil do lahví. Romy se totiž míchají. Ptáte se proč? Pokud byste spočítali všechny karibské palírny, došli byste k překvapivému zjištění, že jich existuje jen několik desítek. Na trhu však najdete několik set rumových značek. Rovnice jedna palírna = jedna značka rumu evidentně neplatí. Jak je to možné? Důvod je poměrně prostý. Většina značek nedokáže odebrat celou produkci. Navíc právě díky vzájemnému míchání a kombinování těch správných poměrů od každého druhu, vznikají ony rozmanité chutě, prodávané pod nejrůznějšími názvy. Renomované značky tak mají většinou své nezaměnitelné receptury i specializované firmy, které pro ně jejich rum připravují. I u nás nejprve proběhla dvoukolová degustace originálních namíchaných vzorků, ze které jsme vybrali vítěze. Jemně nasládlý hnědý rum, který ocení jak pánové, tak i dámy, je namíchaný z výběru Dominikánských rumů, které odpočívaly ve vypálených dubových sudech po Bourbonu, což jim propůjčilo charakteristické dřevité tóny a aroma vanilky a karamelu. Zrání v těchto sudech probíhalo tradiční metodou Solera. Jedná se o důmyslný systém, kdy se romy skladují v sudech nad sebou od nejstaršího k nejmladšímu. Když se rum stáčí do lahví, začíná se z nejspodnějšího sudu (solera, tedy španělsky „na zemi“). Objem se doplní z mladšího sudu o patro výš a tak se postupuje, dokud se nedojde až nahoru. Tam se dolije nový destilát. Celkem bylo stočeno 1000 l, rozdělených do 2000 stylových lahví, které jsme pro Vás vybrali až z daleké Itálie. Každá z lahví má navíc své originální číslo. Dále Vás již nebudeme napínat, výsledek musíte ochutnat sami.

Rum doporučujeme konzumovat při pokojové teplotě, případně lehce nahřátý nad párou v rumové sklenici. Dámy si mohou chuť zpestřit a přidat do rumu kostku ledu, připravenou ze zmrzlé kokosové vody. Získáte tak svěží kokosovou chuť, které náramně sluší sladším tónům rumu IX/3.

Ing. Tibor Macík
ředitel stravovacího úseku

DECHOVÝ ORCHESTR MLADÝCH ZUŠ JESENÍK V ROCE 2021 SLAVÍ 50 LET

Dechový orchestr mladých Základní umělecké školy v Jeseníku je jedním z nejvýznamnějších hudebních těles Olomouckého kraje. Vznikl v roce 1971 a jeho zakladatelem byl pan Vladimír Vraňovský, který byl přes 30 let jeho uměleckým vedoucím. V současnosti je uměleckým vedoucím orchestru ředitel ZUŠ Jeseník pan Tomáš Uhlíř, dalším dirigentem je pan Milan Domes.

Za dobu své existence se orchestr rozrostl na zhruba sedmdesátčlenné hudební těleso, ve kterém se vystřídalo kolem 400 hudebníků. Členové orchestru nastudovali přes 1000 skladeb a uskutečnili přes 1300 vystoupení. Těžiště repertoáru je tvořeno skladbami současných českých autorů, se kterými orchestr velmi úzce spolupracuje. Na koncertech stále častěji zaznívají i skladby zahraničních autorů soudobé symfonické dechové hudby, transkripce autorů klasické hudby, muzikálové melodie či písně z oblasti populární hudby. Orchestr se pravidelně zúčastňuje festivalů a soutěží v České republice, ale i v zahraničí. Od roku 1974 úspěšně reprezentoval školu, město i ČR v Německu, Slovensku, Nizozemí, Belgii, Polsku, Bulharsku, Norsku, Itálii, Francii, Španělsku, Maďarsku, Chorvatsku, Mexiku, Litvě, Řecku, Rakousku, Tunisku a Číně.

Pro klienty Priessnitzových léčebných lázní jsou každoroční koncerty Dechového orchestru mladých často se spouštěcími Mažoretkami SZUŠ taneční s.r.o. pod vedením Kláry Drgáčové velkým hudebním zážitkem, při kterém vládne příjemná atmosféra a krásná hudba i taneční vystoupení zahřeje u srdce nejednoho posluchače.

Pro rok jubilejní 2021 při příležitosti 50. výročí vzniku tohoto orchestru chystáme v Priessnitzových léčebných lázních čtyři mimořádné koncerty a vystoupení, jeden z nich u příležitosti Zahájení lázeňské sezóny 15. května 2021.

Srdečně zveme!!!

Bc. Tomáš Uhlíř
umělecký vedoucí DOM ZUŠ Jeseník

JAK JSME SLAVNOSTNĚ ZATMĚLI

Je sobota 3. října odpoledne, předposlední den Priessnitzova týdne. Od 18 hodin je na programu slavnostní rozsvícení lázeňského domu Priessnitz s trubačským vystoupením na věžičce. Jenže od pátku platí meteorologická výstraha kvůli silnému větru, a ten zatím neslábne. V 15.30 volám kolegům a navrhuju trubačské vystoupení zrušit. Vždy optimistický kolega František z lázní hlásí, že „tady už moc nefouká“. A fanfáry mohou hudebníci odehrát na terase, nemusí lezt až nahoru na věžičku. Zrušení je zamítnuto.

„Bude to nezapomenutelné...“ slyším ještě Františka, když se chystám vyjet nahoru do lázní. Nikdo z nás netuší, že na dnešní večer má Příroda zcela jiné plány.

„Tak v tomhle v žádném případě hrát nejde,“ prohlašuje František, když v 17.00 vycházíme před sanatorium a pozorujeme zesilující porывy větru. Na řadu přichází „Plán B“. Troubit se bude uvnitř v hale a pak se lidé půjdou podívat na rozsvícené sanatorium.

Přijíždějí trubači a chystají se v salonku, venku

před budovou se mezitím i ve vichřici shlukují lidé. Málokdo tuší, že pod korunami vzrostlých stromů začíná jít o život. Po oznámení, že se bude hudební část akce odehrávat v hale, se hosté s úlevou hrnou do vnitřních prostor sanatoria.

Začínáme, zatímco venku stále zesilují nárazy větru.

Během druhé fanfáry celá hala i celé lázně ztemní. Komentujeme to ještě v odlehčeném duchu: „Rozsvícení nebude v 18.30, ale prostě až naskočí proud...“ „Kdo mohl čekat, že v České Vsi právě teď spadne strom na elektrické vedení?“ oznamuje František „Místo slavnostního rozsvícení tu máme slavnostní zhasnutí,“ vtipkuju, zatímco venku na kolonádě právě v tomto čase padají k zemi staleté lípy.

Po skončení koncertu se lidé rozcházejí, v hale blikají světýlka mobilů a tabletů. Autobus nepřijel, Jeseničáci řeší, jak se dostanou domů.

V průchodu do Schindlerova domu jsou větrem vyražené dveře a všude se válí listí a větvičky. Snažím se dveře s vylomeným zámkem zajistit pomocí toho, co je po ruce. „Tady se nekouří,“

napomínám kuřáka, který se choulí venku přede dveřmi. „A kde mám kouřit?“ ptá se nešťastně. „To je fakt, v tomhle počasí,“ odpovídám. „Nejede výtah, bydlím ve 4. patře,“ stěžuje si muž. Nakonec se mi daří dveře zajistit s pomocí smetáků, zapůjčených z recepce.

Halu osvětlují světýlka mobilních telefonů. Venku padají větve i stromy, litají plechy i tašky. V hale se schovává patnáctiletá mladík z Jeseníku ještě trochu v šoku poté, co těsně unikl před padající lípou na kolonádě a chvíli poté létajícím plechům ze střechy Hradu.

„Tak vy máte dneska i noční službu!“ říkám recepční Mirce, protože nočník někde uvízl a lázně jsou odříznuty. Po půl hodině ale nočník přichází, pěšky, a hlásí, že všude na promenádě leží povalené stromy. Pod láznemi jdou vidět modré majáky a rozléhá se zvuk motorových pil, jak si kolona aut v čele s hasiči prořezává cestu vzhůru. Občas tmu prociśne záblesk a ohlušující zvuk elektrického zkratu.

Ve Wienerkaffě se hraje na piano za zvuků svíček, má to svoji atmosféru. Obsluha se usmívá, ale

KNIŽNÍ TIP

Zmizelé Jesenicko 2 Téměř zaniklé osady

Po roce od vydání první části se opět krátce před Vánocemi čtenáři dočkali avizovaného druhého dílu knihy Zmizelé Jesenicko od historika Pavla Macháčka. Ve fotografiích, faktech i vyprávění pamětníků publikace přibližuje život v těch nejdlehlších sídlech předválečného okresu Jeseník. Druhý díl se věnuje osadám, které byly po válce z velké části opuštěny, ale život z nich úplně nezmlizel.

Když přemýšlíme o někdejším životě v našem regionu, objevujeme něco, co nás oslovuje. Může to být fortelost, se kterou lidé pracovali, stavěli své domy, mosty, budovali zahrady,“ zamýšlí se nad smyslem této publikace vydavatel Tomáš Hradil z jesenického Hnutí Brontosaurus: „Skoro všichni, i dnes, máme potřebu patřit do nějaké komunity, něco smysluplného tvořit a být šťastní. Dnešní doba nás tlačí do izolace počítačů a umělých sociálních sítí. Ale my, ať vědomě či podvědomě, toužíme po živém společenství lidí, spojených pro život.“

Fenomén zaniklých osad, pohlcených úplně a částečně krajinou, by se dal přirovnat k něčemu na způsob pozůstatků starodávných civilizací. Byť od jejich vysídlení neuplynulo ještě ani sto let, tempo moderních změn a technického pokroku je tak rychlé, že tato sídla můžeme bez rozpaků označit za tiché svědky již v podstatě vymizelého způsobu života. A při objevování této „zaniklé civilizace sudetského pohraničí“ mohou dobrodruzi zažít podobné pocity jako při pátrání po ztracených městech starých Mayů či Inků.

Jedním z těch, kdo se nechali okouzlit lokalitami, jež si krajina bere od lidí postupně zpět, je hudebník a fotograf Ondřej Kozák. Navštěvuje postupně zaniklé osady a pořizuje v nich fotografie, vystihující jejich jedinečnou atmosféru. „Tato místa mě fascinují tím, že v nich můžu vnímat nezakonzervované připomínky historie. Jsou to často nádherné lokality s krásnými výhledy, kde bych chtěl žít také. Přímou vidět toho většinou moc není – původní ovocné stromy, náznaky půdorysů, torza domů nebo sklepy. O to větší prostor ale dostává fantazie a kreativita,“ říká ostravský rodák který se na Jesenicko přišel před šesti lety. Fotografie z jeho výprav do zaniklých osad najdete také v nově vydané publikaci.

Knihy Zmizelé Jesenicko 2: Téměř zaniklé osady od Pavla Macháčka vychází v základní brožované a vázané podobě. Cena brožované verze je 289 Kč, vázaná přijde na 469 Kč. Součástí je i třicetistránkové shrnutí prvního dílu. Knihu si můžete objednat na stránkách <https://brontslezsko-shop.cz>.

JG

Jiří Glabazna

ŽEHNÁNÍ STROMŮ V ALEJI DOKTORA KUBÍKA

V sobotu 8. srpna 2020 se za krásného letního počasí odehrávala v blízkosti lázni neobvyklá slavnost s názvem Žehnání stromů. Více než dvěma stovkám příchozích bylo představeno obnovené stromořadí, které bylo u této příležitosti pojmenováno po emeritním primáři lázni Aloisi Kubíkovi. Jednotlivým stromům i celé aleji požehnal Josef Libor Kratochvíla, zazněly také verše a písně oslavující vztah člověka k přírodě.

Pořadatelem netradiční akce byl Kamil Zucco Zajček, oblíbený klijmatoterapeut našich lázní, který ve svém volném čase s obrovským úsilím o lokalitu Předního vršku pečuje. Vysazení tří desítek habrů dotoval svým nadšením, dřinou i peněženkou, s dílem mu pomohly zejména jeho rodina a přátelé, a také Priessnitzovy lázně a Městský úřad Jeseník.

Alej byla nazvána po MUDr. Aloisi Kubíkovi, emeritním primáři jeseníckých lázní, který se významně podílel na obnově odkazu zakladatele lázni Vincenze Priessnitze. Alois Kubík je mimo jiné autorem, spoluautorem a překladatelem několika zásadních publikací o starší i novější historii Gräfenberku. Jeho zdravotní začátky slavnosti přečetl jeho syn Jan a můžete ji v plném znění nalézt na této stránce dole

Po úvodních proslavách se vydal průvod pod vedením otce Josefa alejí směrem ke Krizovému kříži na Předním vršku. U každého stromu proběhlo požehnání a na šesti místech se procesí zastavilo a návštěvníci naslouchali libozvučným zpěvům komorního sboru Florian i veršům a myšlenkám o stromech od básníků a spisovatelů z celého světa. Pravoslavný duchovní, otec Josef z Horní Lipové, také vše doprovázel průvodním slovem. Nešlo o církevní ani oficiální náboženskou akci, ale o iniciativu místních patriotů, lidí s hlubokým vztahem ke Gräfenberku i k celému regionu a přírodě Rychlebských hor a Jeseníků.

Co bylo cílem slavnosti a jaká byla atmosféra?

„Smyslem je vytvořit či prohloubit pouto mezi lidmi a stromy. A jde také o vztah k místu, kde žijeme či kam jezdíme do lázní. O společné prožití radosti z dokončené aleje a krásy okolní krajiny. Na lidech bylo vidět, že se v nich odehrává něco hezkého, mnoho z nich se spokojeně usmívalo. Vytvořila se taková klidná a zároveň vřelá, až kouzelná atmosféra, kterou by člověk nečekal na akci s dvěma stovkami lidí. V některých chvílích se zdálo, že i počasí a krajina se chce sluníčkem a přátelsky pofukujícím vánkem na všem podílet. Bylo zřejmé, že vztah ke stromům je něco, co lidé dokáží sdílet a díky čemu mohou mít blízko k sobě i okolí,“ zhodnotil akci jeden z pořadatelů.

Alej vede z Ripperovy promenády ke Krizovému kříži, část jí tvoří letité vzrostlé stromy, část nově zasazené habry. Její začátek je nedaleko Maďarského pomníku nad takzvanou Hatschekovou vyhlídkou.

Zvelebování Předního vršku a jeho nejbližšího okolí pokračuje již několikátým rokem, polozapomenutá lokalita se znovu stává častým cílem procházek a místem pro vydechnutí a načerpání sil, jako tomu bylo za časů Vincenze Priessnitze.

JG

autor fotografií na této stránce: Zucco

Historie aleje

Na nejstarších dobových vyobrazeních stojí na zcela holém Předním vršku (nebo též Malém nebo Křížovém vršku, jak se mu říkalo dříve) pouze Krizový kříž. Z pozdějších fotografií a kusých informací vyplývá, že alej byla vysazena nejspíše roku 1906 místním Okrašlovacím spolkem Frývaldov. Dvě řady stromů od té doby lemovaly tuto lázeňskými hosty i obyvateli města hojně navštěvovanou cestu k oblíbenému místu odpočinku a modlitby. Ale také k místu pálení svatojánských vater či ohňů k oslavě slunovratu, jak o nich hovoří zprávy v dobovém tisku. Ještě na pohlednici z roku 1961 je stromořadí velmi dobře patrné.

Poté ale v souvislosti s koncem obdělávání vyšších partií v okolí města došlo k samovolnému zalesnění celého hřbetu od Vršku (Koppe) až po Přední vršek náletovými dřevinami. V roce 1981-1982 mělo dojít podle prováděcího projektu Ing. E. Damcové ze Šlechtitelské stanice Želešice – Zahradní architektura k vykácení náletů kolem Koppe včetně prostoru směrem na Přední vršek. V původní aleji převládala lípa srdčitá (*Tilia cordata*), dále zde byl zastoupen javor klen (*Acer pseudoplatanus*), jilm sibiřský (*Ulmus pumila*) - jilmly byly odstraněny koncem osmdesátých let v důsledku choroby, která se jmenuje grafioza.

před revitalizací

příprava výsadby

nová alej

výsadba

čištění aleje

nová alej

ČESKO-POLSKÁ SPOLUPRÁCE PŘEDSTAVÍ PŘÍRODNÍ LÉČBU NA OBOU STRANÁCH HRANICE

V polském Prudniku, který leží jen třicet kilometrů na východ od Jeseníku, připravují rekonstrukci starého klášterního bylinkářství. Partnerem projektu, který tuto obnovu podpoří a bude propagovat tradiční přírodní léčbu, je Společnost Vincenze Priessnitze.

V Prudniku působí Hospitální řád svatého Jana, jehož členové jsou také nazýváni milosrdní bratři. Jedná se o laický církevní řád, jeho členy a spolupracovníky jsou také lékaři, zdravotní sestry, lékárníci, fyzioterapeuti a další profese, jejichž náplní je pomoc nemocným. Kromě nemocničních a pečovatelských aktivit jsou milosrdní bratři v Prudniku a po celém Polsku proslulí především bylinnou medicínou. V minulém století zde bylo provozováno známé bylinkářství. Léky byly připravovány podle vlastních receptur za použití osvědčených, tradičních metod bylinné léčby. Na tuto tradici chtějí nyní navázat rekonstrukcí prostor, které by přiblížily návštěvníkům tradici bylinkářství v Prudniku, využití bylin v současném životě a nabídly možnost ochutnání bylinných čajů, sirupů, nápojů a dalších pochutin z přírodních zdrojů.

Českým partnerem přeshraničního projektu „Tradiční léčebné metody v Euroregionu Praděd“,

který podpořil Euroregion Praděd, je Společnost Vincenze Priessnitze.

„Společný projekt chceme využít k propagaci přírodních léčebných zdrojů a historického odkazu našich předků pro rozvoj cestovního ruchu v oblastech česko-polského pohraničí, konkrétně Prudniku a Jeseníku,“ vysvětluje místopředsedkyně Společnosti VP Miroslava Kalinová.

„Bylinkářství v Prudniku je místem, kde vám bylinkář, který zná vaše potřeby a zvyky, pomůže vybrat správné bylinky a poradí vám, jak žít v souladu s přírodou. U nás na Gräfenberku nabízíme unikátní Priessnitzovy vodoléčebné metody a využití přírodní vody, zdravého horského klimatu, zdravé přírodní stravy včetně bylin a přirozeného pohybu k léčbě, obě lokality k sobě tedy mají i přes těch třicet kilometrů velmi blízko,“ doplňuje Miroslava Kalinová.

Obsahem projektu bude kromě výše zmíněné rekonstrukce také tvorba a vydávání dvojjazyčných

materiálů, propagujících přírodní léčbu v Prudniku a Jeseníku. Budou určeny pro využití v cestovním ruchu, vznikne například brožura, katalog, letáky, video či reklamní poutače.

EVROPSKÁ UNIE
UNIA EUROPEJSKA

Život bez Gräfenbergu jsem nepovažoval za možný

Zdravice MUDr. Kubíka účastníkům akce Žehnání stromů v aleji, která při této příležitosti byla pojmenována jeho jménem.

Vážení hosté, milí přátelé, omlouvám se, že tímto způsobem si Vás dovoluji oslovit.

Když mě zastihla zpráva, že ta nová alej má být označena mým jménem, byl jsem doslova ohromen a byl jsem ochoten okamžitě protestovat. Avšak, až se hladina vzrušení uklidnila, zamyslel jsem se nad podnětem, který Vás k tomu vedl. Máte k tomu své důvody, ke kterým se nechci vyjadřovat. Jistě jedním z nich byla skutečnost, že jsem v lázních pracoval nepřetržitě 60 let a k tomu jen poznamenávám, že zde to bylo mé první a jediné pracoviště, což je jistě určitá zvláštnost, neboť každý lékař absolvuje na počátku svého působení jakýsi průpravný pobyt v nemocnici a pak teprve začíná uvažovat o tom, kde bude působit stále, což mi nebylo dopřáno. Mohu otevřeně říct, že začátky ve zdejších lázních mě zklamaly, mé představy byly jiné. Ale čas vše napravil a já jsem s Gräfenberkem doslova srostl. Svodům změnit působiště jsem nepodleh a život bez Gräfenberku jsem nepovažoval za možný. Velký podíl na tom měl i vztah mých spolupracovníků, ať již zdravotníků či ostatního personálu ke mně a rovněž i mých pacientů, ve kterých jsem od vstupu do své ordinace viděl své potencionální přátele. A tu bych tuto skutečnost jen krátce ilustroval následující příhodou: musím prozradit, že medicína je mým druhým povoláním. Protože tatínek a maminka byli učitelé, tak jsem neměl jinou před-stavu než tu, že budu učitelem. Hned po druhé světové válce jsem nastoupil ve svých dvaceti letech na měšťanskou školu v Oseku nad Bečvou a jako takový jsem se stal třídním učitelem ve třídě čtrnáctiletých dívek! Děvčata za mnou přicházela se svými památkami, abych do nich něco napsal. Mým oblíbeným básníkem byl Josef Václav Sládek a jeho verše byl zdrojem mých zápisů do památníku. Po skončení prvního školního roku náhle ve mně najednou vyvstala touha po studiu medicíny, která vznikla po předchozí poznámce dcery přítelkyně mé maminky, že by si mě dokázala představit jako lékaře. V té první chvíli jsem se tomu vysmál, ale na konci školního roku 1945/46 se znovu ve vzpomínce objevila a jsem se již nsmál, nýbrž ji uskutečnil. Počátkem školního roku 1946 byla znovu otevřena lékařská fakulta v Olomouci a já jsem patřil mezi její první posluchače. Během mého působení v lázních jsem se spřátelil se synem bývalého majitele restaurace na Rejvízu, Klausem Braunerem. Ten byl kuchařem v Mnichově a jednou jsem jej tam navštívil. U oběda ke mně přiskočil s památkou „Alois, něco mi tam napiš!“ Byl jsem na rozpacích, Sládko jsem u sebe neměl. A tu mi hlavou bleskla následující myšlenka: „K těm nejvzácnějším darům Nejvyššího patří dobří přátelé a k těm také patříš také Ty, milý Klausí!“ A nyní mi dovoluji parafrázovat: „K těm nejvzácnějším darům Nejvyššího patří dobří přátelé, a to jste také Vy, do jejichž tváří se nyní aspoň duchu dívám.“ A na záběr snad rebelantská slova: Neměla by se tedy ta alej starého Kubíka jmenovat „alejí přátelství“? Přeji všechno dobré Šhůry a v duchu Vám tisku ruce.

MUDr. Alois Kubík

NÁPISY NA POMNÍCÍCH, OZDOBNÝCH OBELISCÍCH A DESKÁCH V PLL

Kouzelný vrch nad Jeseníkem, známý Gräfenberg, už přes 180 let k sobě přitahuje jako magnet pacienty a návštěvníky z celé naší republiky. Tímto článkem se vydáváme po stopách, které tvořila historie a úcta k objeviteli hojivé moci studené vody, zakladateli lázní Vincenzi Priessnitzovi (1799 – 1851).

Vstupní bránu do lázní tvoří Francouzský pomník s prameníkem vody v jedné stavbě. V originálu psaný nápis *Au genie de l'eau froide*, v překladu: Géniovi studené vody. Pomník znázorňuje dvě Priessnitzovy procedury: pití a koupel (mramorová vana). Na vrcholu žulového jehlanu je amfora s písmeny V.P.

Text na desce u léčebného domu J.Ripperera:

Věnováno Janu Ripperovi (1830-1912), který se velmi zasloužil o rozvoj jeseníckých lázní na Gräfenbergu. Byl zetěm Priessnitze, spoluzakladatelem a dlouholetým předsedou Moravského sudetského horského spolku. Nápis má českou i německou verzi.

Nad touto deskou na stejném kamenném prostranství je mramorový obelisk, kde je německy psaný text, jež v českém překladu nese toto poselství: **Chceš-li v živém organismu, docílit vlhké teplo, nebo čerstvou sílu, tak pamatuj na studenou vodu, která spojena s dietou, pohybem a čistým vzduchem, je největším léčebným prostředkem. To vše je podstata přírodní léčby. Proto, hrozí-li ti akutní či chronická nemoc, neklesej na mysl a důvěřuj této jediné, pravé uzdravující síle přírody: odkaz Vincenze Priessnitze. Pomník vznikl v r. 1881 na popud Jana Rippera a jeho dcery Zdenky.**

Texty na deskách umístěných na rodném domě V.P. Deska vlevo u vchodu: **V tomto domě zřídil V. P., v roce 1822 první vodoléčebný ústav na světě. Deska vpravo: Muzejní expozice Vincenz Priessnitz a lázně Grafenberg.** Autor textu JUDr. M. Kočka, rok 1999. Nad vchodem ve výklenku je Priessnitzova busta.

Text na desce na Schindlerově domě: pod jeho portrétem je napsáno: **„Skromně tělu, neomezeně duši – jediná cesta ke zdraví člověka.“ Josef Schindler 1814 – 1890. Nástupce Priessnitze působil v lázních v letech 1851 – 1890.** Autorem textu je Mgr. K. Growka

Text na desce Nové budovy sanatoria: **Velký spisovatel N. V. Gogol léčil se ve zdejších lázních v letech 1839-1840.** Autorem textu je Vladimír Navrátil.

Český pomník a pramen se sochou Hygie, na pomníčku vpravo od něj najdete texty: **Iniciátor J. Ripper, architekt – A. Wichl, autor sochy Hygie a kruhového medailonku – J. V. Myslbek, verš na zadní straně pomníku – M. Skácel, renovace – Společnost V. P. v roce 2004 při příležitosti 130. výročí odhalení pomníku. Časoměrné verše na zadní straně pomníku od Františka Matouše Klácela: Nad vodou nic! Z vody vznik, z vody růst, voda léčivo živné, Priessnitz zdárně konal, Thales moudře tužil.**

Deska na skalce u promenády s textem: **Hrobka a kaple Vincenze Priessnitze zakladatele lázní.**

Nápis na vchodu do mauzolea: **Ruhestätte des' Vincenz Priessnitz (Místo odpočinku Vincenze Priessnitze).**

Polský pomník má tvar trojbokého jehlanu z mramoru a na jeho vrcholu je kovová polská orlice. V původním textu jsou nápisy po stranách i čelní stěně: **Priessnitzovi, obklopen dokola ozdobou. Český text: Bůh mu dal vnuknutí, aby nejlahodnějším a neúčinnějším prostředkem vodou – trpícím pomáhal. Čest jeho památce od Poláků – 1890.**

Na Gräfenberg přijžděli umělci z mnoha zemí Evropy. Na jednoho z nich, Ludvíka von Schwanthalera (1802-1848), se obrátil s prosbou mluví maďarských hostů János hrabě Erdődy, aby na počest Priessnitze jim vytvořil důstojný pomník. Mnichovský sochař mu nabídl svůj již hotový odlitek stojícího lva. Maďarům se zalíbil, protože symbolizoval léčivou sílu vody. Roku 1840 byl lev přivezen do lázní, umístěn na promenádě na velký žulový blok, na kovový podstavec, který obepíná mramorová římsa. Nápisy v maďarštině složil jeden z největších maďarských lyriků 19. století Mihály Vörösmarty (1800-1855). Český překlad oslavného verše zní takto: **Lidé i nemá tvář společný kdys nápoj pili, náhle však člověk se (z pýchy vody vzdal, v churavé klesl sklíčené stáří. Priessnitz pak vzkřísil hojivou moc vody, znova ve staré síle a mládí zas lidské postavlo plémě. Zásluhy Priessnitze, dobrodince lidstva, velebí vděční Maďaři a od pramenů životodárných na Gräfenbergu, zdraví své krajany co po nás přijdou. Roku MDCCXXIX – XL 1839-1840, se jmény obou umělců. Pomník lva na oválu promenády, který dostal Priessnitz od maďarských hostů, patří mezi nejnavštěvovanější v lázních. Je opředen pověstmi o jeho divotorné moci, dokládá to výrazně sešlapaná část mramorové římsy.**

Poslední popisovanou deskou na promenádě najdeme na dva metry vysokém kamenném obelisku. Zdobená mramorová deska má německy psaný text: **Hier wohnte der Volksdichter Viktor Heeger, von Juni 1921 bis Januar 1934.** Nápis odkazuje na dům na kopci nahoře, vyhlídkový „Dům na Kopě“, postavený za života Vincenze Priessnitze, kde v uvedených letech 1921-1934 bydlel slezský spisovatel Viktor Heeger. Do tehdejšího tisku odtud posílal pravidelně „Dopisy z Kopy“.

V parku před hotelem Priessnitz je umístěn žulový blok s tímto textem: **Vincenz Priessnitz: 1799 – 1851, zakladatel lázní – 200. výročí narození – 1999 – v kalendáři UNESCO.** Tento kámen a nápis vznikl zásluhou lázeňského hosta, advokáta, spisovatele, zakládajícího člena Společnosti Vincenze Priessnitze a čestného občana města Jesenika JUDr. Miloše Kočky.

Jan Kratěna

FRANTIŠEK SURMÍK OCENĚN ZA CELOŽIVOTNÍ PŘÍNOS KULTUŘE

Vedení Olomouckého kraje se i v roce 2020 rozhodlo ocenit osobnosti a výjimečné počiny, které se týkají oblasti kultury. Oceněny byly osobnosti v kategoriích hudba, výtvarné umění, divadlo, film, rozhlas, televize a literatura. Mimořádnou cenu za celoživotní přínos v této oblasti dostal od Olomouckého kraje muzikant, zpěvák a konferenciér František Surmík.

Slavnostní vyhlášení cen za kulturu se uskutečnilo v úterý 1. září 2020 v Městském domě v Přerově. Předávání uváděl Marek Eben, v programu vystoupila herečka Iva Janžurová a sólista olomoucké opery Jakub Rousek.

František Surmík obdržel cenu z rukou hejtmana Olomouckého kraje Ladislava Oklešťka, který ocenil jeho dlouholeté působení v roli kulturního referenta jeseníckých lázní. K udělení ceny Františkovi blahopřála na místě také starostka Jeseníku Zdeňka Blišťanová.

„Bylo to pro mě překvapení, protože si myslím, že je řada lidí, kteří by si takové ocenění zasloužili víc než já,“ komentoval tuto událost svým typickým způsobem doyen jesenícké kultury: „Program byl komponovaný tak, že šlo vlastně o hlavní cenu. Byl to hezký večer a užasný zážitek.“

František Surmík

Narodil se ve slovenské Seredi, mládí prožil ve Svitě pod Vysokými Tatrami, na jižní Moravě se oženil, od roku 1968 žije v Jeseníku. Jako hudebník působil v Ústřední hudbě ministerstva vnitra, Orchestru Gustavu Broma a řadě dalších předních českých hudebních těles. Od začátku devadesátých let pracuje v Priessnitzových lázních jako kulturní referent a moderátor společenských akcí, účinkuje také sám. Lázeňským hostům i jeseníckému publiku po tři desetiletí zprostředkovává širokou škálu kulturních zážitků, od vystoupení špičkových českých a zahraničních hudebníků až po koncerty žáků místní ZUŠky. V letošním roce oslaví osmdesáté druhé narozeniny.

ŠEST MÍSTNÍCH FIREM SPOLUPRACOVALO NA OPRAVĚ PRIESSNITZOVA SANATORIA

Tohle tu v novodobé podnikatelské historii Jeseníka asi ještě nebylo, aby se šest soukromých subjektů, které jsou vůči sobě v normálním konkurenčním vztahu, domluvilo na společném postupu. Ba co víc, nejen na postupu, ale hlavně na realizaci složitě zakázky.

Tou byla první etapa rekonstrukce klíčové budovy jeseníckých lázní – Priessnitzova sanatoria, konkrétně fasády jižní strany budovy a nové střešy. Odvaha lázní a aktivita Pavla Perutky z jeseníckého Unistavu svedla dohromady Rekons – stavební s.r.o., Stavpur spol. s r.o., Zetos, spol. s r.o., Stavby a reality STAR spol. s r.o., Stavitelství Knotek s.r.o., Petr Slovák – Rain a Unistav a.s.

Bavíme se o precizně naplánované rekonstrukci za asi 50 milionů, navíc u budovy, kterou ročně navštíví asi 20 tisíc klientů lázní. Harmonogram hovořil jasně, fáze 1 musí být provedena mezi 1. březnem a 23. červnem. Jenže kdo mohl čekat jakousi pandemií?! Nicméně místní stavaři se nenechali zahanbit, a i ve stížených podmínkách rekonstrukci zvládli ve stanový čas. To svědčí o velké míře flexibility a kolegiality, kdy si zapojené firmy sdílely pracovníky i nářadí a stroje.

Radost z toho máme. A vedle dobré práce zúčastněných profesí chválíme i vedení lázní v čele s technickým ředitelem Romanem Illkem za to, že zvolili tenhle model. Ten, doufáme, dodal zdejšímu stavebnímu odvětví sebevědomí a potenciálním investorům referenci, že tady zvládneme i velké a složité projekty.

V září pak bylo Priessnitzovo sanatorium poprvé slavnostně rozsvíceno, instalace fasádní světelné projekce byla součástí projektu. Další rozsvícení pak bylo k vidění v době adventu a můžeme se na něj těšit i při dalších výjimečných příležitostech.

Zdroj článku: *positivje.cz*

Štírka (jeden z facebookových komentářů ke článku) *Byla jsem v lázních na 3 týdny v květnu a takový cvrkot každý DEN jsem ještě nikde v ČR neviděla...poznala jsem i laickým okem, že vše funguje jak na drátkách a každý ví, kde má svoje místo. Nikdo nikde nepodpíral lopatu ani hrábě, každým dnem bylo vidět, jak oprava postupuje ke zdárnému konci. Děkuji za všechny pacienty a 2.8. už se těším s maminkou na další pobyt a 23.8. s manželem, pak na další. Mám to u vás moc ráda*

V roce 2021 plánují lázně 2. etapu opravy střechy lázeňského domu Priessnitz - severní strany hlavní budovy v termínu od 1.3. - 21.6.2021. Ubytování v hlavní budově lázeňského domu Priessnitz budeme poskytovat v uvedeném období v omezeném rozsahu dle aktuálně probíhajících prací. Ubytování v Nové budově hotelu Priessnitz budeme poskytovat v plném rozsahu. Gastro služby a procedury budou plně v provozu bez omezení. Ubytování a další lázeňské služby v ostatních lázeňských domech budou probíhat také bez omezení. Z důvodu nepříznivé ekonomické a provozní situace spojené s dopady pandemie byla odložena oprava fasády severní strany sanatoria, která se bude realizovat samostatně v dalších letech po zlepšení epidemiologické situace v České republice.

**MOŽNOST VYUŽITÍ STÁTEM DOTOVANÉHO VOUCHERU
v hodnotě 4000 Kč
PRO LÉČEBNÉ POBYTY GARANTOVANÉ LÉKAŘEM
více informací na www.priessnitz.cz**

PŘEDSTAVUJEME VÁM NOVINKY PRO ROK 2021

V souvislosti s mnoha desetiletými zkušenostmi v oboru podloženými odbornými klinickými studii a v kontextu současné pandemie a jejich dopadů na psychiku člověka připravili naši odborní lékaři léčebný pobyt, který bude mít pozitivní vliv na Vaše psychické a tělesné zdraví, pomůže Vám najít ztracenou duševní rovnováhu a umožní Vám se znovu „nadechnout“.

**Posílení
duševního
zdraví**

**Návrat ke
zdravému
dýchání**

rehabilitace dýchání

Dlouholetá tradice a bohaté zkušenosti s léčbou onemocnění dýchacího ústrojí umocněné výjimečnými klimatickými podmínkami představují ideální místo pro lidi po infekci Covid-19. Cílem pobytu je zlepšení dýchání, celkové psychické a fyzické kondice.

Možnost využití státem dotovaného slevového vouchera v hodnotě 4000,-Kč/osobu/ pobyt platí pro všechny osoby starší 18 let na léčebné pobyty od 18.1. do 30.6.2021 v minimální délce 6 nocí.

Lázeňský léčebný pobyt s voucherem

Přijďte si vyzkoušet lázeňskou péči. Využijte naší jedinečnou kombinaci léčebného pobytu se zaměřením na prevenci, regeneraci a obnovu vitality v prostředí horských lázní s jedinečným klimatem.

Týden pro zdraví

Pro Vaši regeneraci jsme připravili speciální pobyt zaměřený na zdraví, vitalitu a úlevu od bolestí zad a kloubů, která patří k nejčastějším zdravotním problémům.

Lázeňský pobyt pro seniory

Pro starší generaci jsme připravili speciální program vytvořený našimi lékaři, který je zaměřený na celkovou regeneraci pro Vaše tělo i duši. Probudíme ve Vás novou životní energii a optimismus. Vzhledem k aktuální epidemii jsou zavedena potřebná opatření pro Vaši maximální bezpečnost.

Léčebně preventivní pobyt

Trpíte astmatem, diabetem, onemocněním srdce a cév nebo psychosomatickým onemocněním? Lázeňští lékaři Vám na základě vstupní prohlídky připraví speciální program, zaměřený přesně na Váš zdravotní problém, Vaši kondici, Vaše potřeby a časové možnosti.

Bylinková koupel

Bylinková koupel se pyšní jedinečnou recepturou navrženou přímo pro naše lázně. Tradice této procedury je zde již od dob první republiky. Dříve tato receptura byla tajná a před pacienty zamlčovaná. Jak šel čas, odtajnilí jsme své tajemství a dnes Vám jej představíme. Avšak jednotlivé poměry bylin budou i nadále zahaleny tajemstvím.

Bylinková koupel se tedy skládá z 10 bylin: přeslička, mateřídouška, meduňka, dobromysl, list břízy, list máty peprné, květ černého bezu, květ heřmánku, květ levandule a z květu chmelové šišky.

Účinky jednotlivých bylin v koupeli:

Přeslička se pro své hojivé účinky používá na špatně se hojící rány, ekzémy a vředy. Pomáhá při bolestech zad. Naleznete uplatnění při potížích s lupy a nečistou pokožkou, odstraňuje pocení nohou.

Mateřídouška obecná je známou léčivkou, a to především díky přítomnosti vysokého množství silic. Velmi dobře totiž působí při onemocnění pokožky, svalů a kloubů, při revmatismu a dokáže rovněž regenerovat buňky pleti. Doporučuje se rekonvalescentům po horečnatých chorobách a nervově vyčerpaným osobám.

Silice meduňky mají příjemnou vůně působící proti stresu, nervozitě a poruchám spánku. V koupelích blahodárně pomáhá při revmatismu a působí jako prevence proti oparům. Využívá se také při pohmožděninách, krevních podlitinách a otocích. Zároveň má ovšem příznivý vliv i na pleť či mastné vlasy.

Dobromysl obecná působí kladně na lidskou psychiku, neboť dokáže zklidňovat. Zároveň dokáže uvolňovat křečovitě stažené hladkého svalstva. Dobromyslová koupel navodí příjemnou atmosféru, uklidní podrážděné nervy, odstraní nervozitu, zlepší náladu a zkalitní spánek.

List břízy může pomoci s kožními problémy včetně vyrážky a podporuje výživu a růst vlasů. Pozitivní účinek má také na revmatické potíže a při otocích.

List máty peprné Inhalace výparů z listů máty peprné dokáže díky vysokému obsahu mentolu uvolňovat dýchací cesty, obklady pak mají kladný vliv na bolest hlavy a v neposlední řadě s nimi lze vyzrát i na různé kožní problémy jako třeba akné či vyrážky. Máta má antiseptický a anestetický účinek, kterým potlačuje pocit svědění.

Černý bez se označuje jako antioxidant, kdy chrání buňky před oxidativním stresem, kromě toho napomáhá vylučování vody z organismu. Využití nalezneme u bolestivých zánětů (ischias, bolest páteře apod.), nebo u revmatických obtíží.

Heřmánek je velmi účinná uklidňující bylina, což navíc platí pro tělo i mysl. Heřmánek totiž dokáže zklidňovat různé bolesti, záněty, křeče, vyrážky i infekce, zklidňuje podrážděnou pokožku. Zároveň ovšem zmírňuje stres a celkově tiší nervové vypětí. Příznivě působí na mastné vlasy a pleť. Aplikací heřmánku lze dosáhnout větší lesklosti a pevnosti vlasů. Pleťová voda s jeho příměsí zase dokáže ošetřovat suchou a vrásčitou kůži. Používá se dále při lehkých popáleninách pokožky a těžko se hojících poraněních.

Levandulová vůně dokáže zklidnit, umožňuje tedy relaxaci, účinkuje i při nespavosti či psychických potížích. Velmi dobře působí také na pokožku, neboť brání množení mikrobů a lze ji vyzkoušet i při problémech, jako jsou ekzémy, záněty či akné.

Chmel má několik zajímavých účinků na lidské zdraví. Tak například působí sedativně, může tedy pomoci např. s neklidem, podrážděním anebo při poruchách spánku. Chmelové extrakty mají omlazující účinek na pleť.

Obecně směs léčivých bylin účinně odstraňuje toxické látky a kožní detrit z povrchu pokožky. Bylinková koupel má účinek mírně protizánětlivý a sedativní. Velmi vhodná je v kombinaci s perličkou, kdy drobné perličky vzduchu jemně masírují ponořené části těla, čímž zlepšují prokrvení v dané oblasti a zvyšují hloubku průniku jednotlivých bylinek. Chcete-li se tedy psychicky uvolnit, zde máte vynikající možnost, jak toho dosáhnout...

PhDr. Eva Jurčáková

HLEDALI JSME POHODLNÝ PRIESSNITZŮV ZÁBAL PRO MALÉ DĚTI

Martina Štefanková je zakladatelkou značky Mamavis, která nabízí stejnojmenné zábaly, využívající originálním způsobem známou metodu Vincenze Priessnitze. Při jedné z jejich návštěv v Jeseníku jsme Martinu požádali o rozhovor.

Martino, přijíždíte do Jeseníku zdaleka, až z Klášterce nad Ohří, který je na opačném konci naší země. Jako lázeňský host, nebo Vás sem přivádí něco jiného?

Jako lázeňský host bych jednou přijela moc ráda. Zatím však přijíždím do vašeho krásného města uprostřed fascinující přírody jako do Mekky vodoléčebného lázeňství.

Do města, kde působil Vincenz Priessnitz, žil a tvořil, a zanechal zde nesmazatelnou stopu, mě přivádí velký obdiv k této slavné postavě, jako pracovní a životní cestě. A zájem přispět, aby se jeho úžasná vodoléčebná metoda dostala k lidem, jimž může být užitečná, i ve výrobku, který se mi podařilo jako mamince vyvinout. Ale jestli dovolíte, vezmu to popořádku.

Prosím, nenapínejte nás.

Dalo by to na příběh, jak se „zlé“ může přeměnit v „dobré“. Příběh začíná onemocněním mé malé dcery a pokračuje návštěvou a doporučením naší obvodní lékařky udělat Natálce doma Priessnitzův zábal na hrudníček. Klasicky, z mokré pleny, igelitu a ručnicku. Avšak upevněte neposednému dítěti mokrou plenu, šustivý igelit a ručník, aby aspoň chvíli vydržely na tělěčku! Ani několik pokusů přes veškerou snahu nestačilo. Zábal Natálku buď na tělěčku tlačil, což mi fňukáním dávala najevo, nebo jí po uvolnění z tělěčka padal. Při další návštěvě v ordinaci, kdy se Natálka ještě pořád prala s nemocí, jsem si od paní doktorky poslechla naléhavě: „Maminko, zkuste to znovu, vážně to pomáhá!“ Už cestou z ordinace mi začalo vrtat hlavou, jako DOBRÉ MATCE, jak na to. A tak se mi v hlavě začal rodit nápad sloučit všechny tři vrstvy a zábal udělat komfortní a pohodlný k použití pro malé děti. Vždyť žijeme ve 21. století, a improvizace byla vždy tím, co nás, Čechy, Moravany a Slezany šlechtil! :-)

Takže po návratu domů vznikla u vás v kuchyni malá maminkovská „vynálezcká“ laboratoř? Vlastně ano (směje se). Když mě napadlo, že by se tři vrstvy Priessnitzova zábalu daly spojit do jedné,

začala jsem hloubat, jak na to. Načrtla jsem si možný tvar zábalu na papír, a po všelijakém překreslování jsem začala být s výsledkem jakžtakž spokojená. A tak přišla chvíle poohlédnout se po šikovně švadleně, která by zábal podle mých představ ušila. Po fázi společného tvůrčího dolaďování vznikl první funkční zábal, jako prototyp, vycházející z tradičního Priessnitzova zábalu. Na rozdíl od něj jsou však všechny tři vrstvy sloučené tak, že zábal tvoří jeden celek a připevňuje se na tělo suchým zipem. Následovalo testování na mých blízkých, které dopadlo dobře. Povzbudilo mě to, a vydala jsem se cestou vývoje zaměřeného na rozšíření šály zábalů jako zdravotní pomůcky na jednotlivé části těla – na krk, kolena, lýtka a lokty, bačkory, na karpály a zápěstí, až po čelenku na bolest hlavy. Vše s atesty pro děti mladší tři let.

Kdy jste se od „vývoje“ dopracovala k prvním výsledkům a úspěchům?

Velkým povzbuzením, že jsem se vydala cestou, která dává smysl, jsou úspěchy v soutěžích začínajících firem. Na samém začátku to bylo vítězství v soutěži StartUp Go pořádané Inovačním centrem Ústeckého kraje. V roce 2017 jsme se dostali v mezinárodní soutěži STARTUP WORLD CUP do TOP 8 nejlepších startupů v kategorii Biotech. V neposlední řadě nám udělalo radost vítězství v celostátní soutěži Nastartujte se s Komerční bankou, spojené s natáčením našeho příběhu s Markem Vašutem do pořadu Cesty k úspěchu.

To je, ve stručnosti, moje cesta k uživatelsky komfortnímu, pohodlnému provedení Priessnitzova zábalu.

V názvu zábalů Mamavis slyším to „máma“. Nebo se pletu?

Neplete. Název Mamavis skutečně vznikl na základě krásného slova MÁMA. K uvědomění si tohoto silného slova pro použití jako názvu a obchodní značky mě inspirovala má dcera Natálka, která mě učinila nejdříve maminkou a později také podnikatelkou.

Zklidňující zábaly dle staré metody:

Obklad sestává ze tří vrstev – tou první je látka namočená ve studené vodě nejlépe 8 – 12°C a měla by být dobře vyždímaná. Přes tuto vrstvu se přikládá polopropustná vrstva – husté plátno nebo v současné době i možnost využití polopropustných syntetických materiálů. V žádném případě se nesmí používat igelit! To všechno se zakryje vrstvou suché látky. Aby měl zábal optimální účinek, je nutné po prohrátí vnitřní vrstvy zábal vyměnit. Doba aplikace jednoho zábalu činí cca 5 - 10 minut. Pro optimální efekt je nutné opakovat tyto zábaly. V. Priessnitz opakoval aplikace 20 - 40x denně.

Zklidňující zábal dle komfortní a vylepšené metody MAMAVIS:

Zábaly jsou určeny zejména k léčebným, rehabilitačním a relaxačním účelům. Vyznačují se svým třívrstevným složením (1,2,3), kdy svrchní vrstvu (1) tvoří vlastní zábal ze 100% bavlny a protialergického rouna, spodní vrstvu (3) tvoří odnímatelná vložka z tenkého savého materiálu,

a mezi spodní vrstvou (3) a vrchní vrstvou (1) je uložena střední vrstva (2) – nepropustná avšak prodyšná část pásu, která zajistí neprůchodnost vody materiálem.

Efekt zklidňujícího zábalu:

Chlad má:
- analgetický účinek na daném místě – zmírňuje bolest
- protizánětlivý účinek – zmírňuje zánět tím, že v místě aplikace nejprve dojde ke zúžení cév a následně k reaktivnímu výraznému rozšíření cév se zvýšeným přísunem kyslíku a obranných látek do místa zánětu a se zvýšeným odplavováním toxických látek, které jsou produktem zánětlivého procesu
- redukuje a odstraňuje otoky zvýšením cirkulace krve a lymfy v oblasti aplikace

(více info na mamavis.cz, zábaly Mamavis lze zakoupit v LIC na recepcích lázeňských domů a v lázeňském obchůdku Bílý Kříž)

*pokračování v příštím čísle
KT*

PRAVIDLA PRO NÁROČNOU DOBU

Jarní i podzimní vlna nemoci covid přinesla kromě určitých zdravotních rizik i velké psychické zatížení, kterému se nevyhnuli ani ti, kteří se s nemocí vůbec nepotkali. Pro tuto náročnou dobu jsme pro klienty našich lázní připravili sadu doporučení, která mohou být přínosná i pro všechny ostatní.

Události dnešních dní nás vyvádějí z běžného stereotypu, který nám pomáhá udržovat si fyzickou i psychickou rovnováhu. Připomeňme si jednoduchá pravidla, dodržováním kterých zvýšíme svoji celkovou odolnost, pomůžou nám k uvolnění a zklidnění:

UDRŽUJTE SI REŽIM DNE

alespoň v hrubých rysech si stanovte, co budete dělat, aby se den nerozplynul do nekonečného chystání se na něco; pravidelně jezte, dodržujte pitný režim

DÁVKUJTE SI INFORMACE

nečtěte všechno a stále, dejte si limit, kolikrát se podíváte na zprávy

BUĎTE V KONTAKTU

S LIDMI
přes telefon, sociální sítě, i osobně, ale udržujte bezpečnou vzdálenost, neizolujte se emocionálně

HÝBEJTE SE

pobyt v přírodě posílí imunitu a zlepší náladu, využívejte lázeňské klima individuálně

ZŮSTAŇTE V PŘÍTOMNOSTI

nenechte se odvléct do představ a katastrofických scénářů, buďte tady a teď a řešte věci krok po kroku

NEZTRÁCEJTE HUMOR

smích neléčí všechno, ale pomáhá bojovat proti úzkosti a skleslé náladě

Mgr. Marcela Kubánková
Léčebný úsek, klinický psycholog

VODA JAKO LÉK – 2.část

Voda je snad nejzajímavější sloučenina, kterou na Zemi máme. Vyskytuje se běžně ve všech třech skupenstvích – jako pára, voda a led. Říká se, že voda je život. A skutečně, voda je všudypřítomná. Nachází se kolem nás i v nás a mnohokrát je nevyzpytatelná. Málokdo si uvědomuje, co všechno pro nás voda dělá a čím vším je pro nás důležitá.

pokračování z minulého čísla

Když už víme, kolik toho máme vypít, je dobré zmínit se také o tom, jakým způsobem tekutiny v průběhu dne správně pít. K tomu se váže celá věda, která je spojená s pitím minerálních vod a využívá se zejména v lázních. Zaoobírá se tím, jak zabezpečit, aby se z vypitého množství vody co nejvíc vstřebalo a využilo. Zjistilo se, že ideální je dát si jeden lok na deset kroků procházky. To samé platí i při běžném pitném režimu – je důležité pít po menších množstvích a často. Pokud půl dne nepijeme a pak vypijeme litr, naše tělo není schopno tuto vodu využít (asi jako kytička, kterou dlouho nezalijeme, a pak ji dáme vody hodně – vypustí ji do misky; kytička si ji pak může vzít zpět, ale naše tělo toto neumí, nebo velice, velice málo a spíš až tehdy, když už jde do tuhého – když jde o život).

Dále bychom si měli dát pozor na doplnění tekutin ráno krátce po probuzení, abychom vyrovnali noční ztrátu. Jinak se může v průběhu dne nedostatek tekutin projevit. Projevy jsou různé: únava, ztráta koncentrace, křeče svalů, ztráta chuti k jídlu a mnoho dalších.

Celkově se dá říct, že bychom si měli hlídat pitný režim po celý den a nečekat na pocit žízně. Proč? Protože pocit žízně nám už hlásí, že v těle něco není v pořádku, že už trpí nedostatkem – asi tak jako kytička, když ji ovdanou listky, nebo květy sklóní hlavičku. Druhá věc, proč nečekat na pocit žízně je, že s věkem se pocit žízně snižuje. Nikoliv však potřeba vody.

A teď něco ke kvalitě vody. Zákonem jsou stanoveny hranice přítomnosti určitých látek, které může voda obsahovat, aby byla uznána za pitnou. Tyto normy však znamenají pouze to, že do této přesně stanovené

hladiny chemických látek voda nezpůsobuje zdravotní potíže, ne že by byla kvalitní. Možná to znáte sami, pokud žijete ve městě, že voda, kterou pijete z kohoutku, se nedá srovnat s vodou v horách nebo někde na vesnici, kde mají vlastní studnu. U nás doma se čisté vodě vždy říkalo, že je sladká. Tato voda totiž na rozdíl od té městské z vodovodu neobsahuje chemikálie. Je tak čistá, tak kvalitní, že nepotřebuje chemickou úpravu. A naše chuťové buňky i naše tělo to ihned pozná a je moc spokojeno.

Už jsme mluvili o tom, že voda je schopna absorbovat elektromagnetické záření, které se v jejím okolí nachází. Možná jste i slyšeli o různých pokusech, které se dělaly s vodou ve sklenici v místnosti, kde se lidé hádali a v místnosti, kde si projevovali lásku. Při těchto pokusech se zjistilo, že se molekuly vody uspořádaly jinak v první a jinak v druhé místnosti. Jednoduše voda absorbovala elektromagnetické vlnění, které vyzařujeme, když jsme naštvaní a když cítíme lásku a spokojenost. V tom prvním případě je lepší tuto vodu nepít a raději ji vyměnit za novou, aby se tyto informace nedostaly do našeho těla; a v tom druhém případě můžeme vypitím vody jen získat.

Podobné zákonitosti jako platí pro pitnou vodu, platí i pro vodu, kterou používáme ke koupeli či sprše – jakékoli očistě našeho těla. Kůže je náš největší absorpční a kontaktní orgán, dokáže vodu vstřebat, dokáže nás chránit před mnoha škodlivými látkami, někdy i za cenu, že se sama poškodí. Koupel či sprcha v čisté, chemikáliemi neznečištěné vodě, je pro naši kůži i pro naše tělo jako balzám. Kromě toho se dá využít i různé teploty vody k tomu, aby se blahodárný účinek vody na naše tělo znásobil. Používání studené vody po zahřátí těla nebo střídání teplé a studené vody na části těla nebo na celé tělo ovlivňují veškeré pochody v našem těle: ovlivňují se cévy a tím i srdce, ovlivňuje se imunitní systém, nervový systém a díky tomu i nastavení celého našeho těla. Toto působení si máte možnost vyzkoušet i zde v lázních, kde je díky horskému prostředí voda čistá a díky panu Vincenzi Priessnitzovi máme i procedury s využitím chladné vody, které komplexně ovlivňují naše tělo (Priessnitzova pololázeň, střídavé koupele nohou či rukou, skotské stříky, procedury v rámci balneoparku: Priessnitzova sprcha, stříky, lavička, chodník či bazén na nohy a ruce).

Na to, abychom měli dostatek čisté vody, je nutné ctít a chránit vodní zdroje i celou přírodu, aby nám pak dodávala vodu, která nám udělá dobře, která nám pomůže udržet si zdraví či uzdravit se.

MUDr. Jana Mendelová

1.část článku najdete ve 26. čísle Lázeňských pramenů z jara 2020

POMÁHEJME, KDYŽ MŮŽEME

Ve sbírce "Pomáhejme, když můžeme", která se konala skrze konto Bariéry Nadace Charty 77 a také u příležitosti Dne bezpečnosti, byly vybrány prostředky pro zajištění péče o šestiletou Marušku Beránkovou. Maruška je slečna, která má hluchoněmé rodiče a přestože nezdědila jejich onemocnění, trpí vážnou formou cukrovky a je odkázána na trvalé celodenní měření, regulaci hladiny cukru a nepřetržitou asistenci rodiny.

„Děkujeme všem, kteří tuto sbírku organizovali. Moje dcera musela dosud být pod nepřetržitým čtrnáctihodinovým dohledem v maximálně šestimetrové vzdálenosti ode mě. Léčení jejího onemocnění je velice náročné po stránce zdravotní, finanční a psychologické, hlavně pro mě jako matku, ale

také pro celou naši rodinu, i pro Marušku. Vaši finanční pomoc použijeme na zakoupení základních pomůcek pro moderní způsob léčby a pro Maruščino osamostatnění. Tímto zařízením se zabráni vážným hypoglykemickým záchvatům. Dcera bude nonstop pod kvalitním dozorem a já jako maminka můžu kontrolovat glykemií na dálku kdekoli na větší vzdálenost, kde Maruška bude - na hřišti, ve školce, v aktivním životě, ve spánku a podobně. Všem ještě jednou děkujeme a jsme rádi, že jste nám tímto pomohli kvalifikovat život naší Marušky.“ vzkazuje všem dárcům maminka Marušky, paní Nikki Beránková. Do sbírky se zapojily Priessnitzovy léčebné lázně a jejich zaměstnanci, Město Jeseník, policisté

a civilní zaměstnanci Policie ČR v Jeseníku, Hasičský záchranný sbor Jeseník, obec Bělá pod Pradědem, senátor Miroslav Adánek, náměstek hejtmána Olomouckého kraje Milan Klimeš, Střední průmyslová škola Jeseník "M" a další dárci na akci Den bezpečnosti, nebo přes sbírkový účet pro Marušku.

Také v roce 2021 můžete pomoci některému z dětí našeho regionu u příležitosti Dne zdraví a bezpečnosti na začátku září.

Děkujeme všem dárcům, kterým není pomoc potřebným lhostejná, stejně jako nám.

LEGO MODELSANATORIA PRIESSNITZ ZPÁTKY V LÁZNÍCH

Po třech letech v budově mošnovského letiště se do Jeseníku vrátil unikátní model hlavní lázeňské budovy, postavený ze stavebnice LEGO. Návštěvníci lázní jej mohou obdivovat v Salónku osobností, který se nachází ve spojovací chodbě mezi hlavní a novou budovou sanatoria.

Velký stavebnicový model Sanatoria Priessnitz v měřítku 1:43 je postaven z 63 559 součástek Lega. Kromě architektury samotné budovy je jeho součástí i parčík před sanatoriem, figurky návštěvníků a Vláček Lázeňáček. Model vznikl v roce 2015 u příležitosti otevření Lego muzea v budově kavárny Sofie.

Autorem modelu je pan Eduard Hybler, který jeho sestavení věnoval celkem 120 hodin. Mezi jeho dalšími stavbami najdeme například Karlův most, Národní muzeum, Tančící dům, vilu Tugendhat nebo vysílač na Ještědu. Vůbec největší je pak model Kaplického knihovny, kterou Hybler postavil za půl roku z 400 tisíc kostiček.

JG

HERNA V KAVÁRNĚ SOFIE

Možná jste si už většina z vás všimli, že kavárna Sofie prošla velkou proměnou. Změnilo se dispozičně zázemí kavárny a tím se zrušila původní dětská herna, kterou jste znali.

Dlouho se bávalo co s původním herním koutkem. Zrušit či nezrušit? Nakonec jsme povolali odbornou firmu na herní koutky a ta nám ji celou rozebrala a poté do nového prostoru opět s velkými úpravami a opravami složila.

Myslíme si, že herna situovaná při vstupu do kavárny je výhodnější nejen pro obsluhu kavárny, kdy děti nelitají po celém prostoru, ale i pro maminky, které na své dítě mohou dohlédnout i z prostoru kavárny. Ale samozřejmě podle pravidel, tam nesmí být děti bez dozoru, tudíž je možné si kávičku se zákuskem odnést do prostoru herny.

Děti, které jsou u nás ubytované a léčí se zde, mají vstup do herny zdarma.

Takže maminky, přijďte si dát něco sladkého na uklidnění a nechte své dítě vyřádit v herně.

Věříme, že nám aktuální epidemiologická opatření umožní hernu opět otevřít a Vaše děti budou mít možnost si zde společně pohrát.

KG

ZDRAVOTNÍ POJIŠŤOVNA
MINISTERSTVA VNITRA ČR 211

- Péče o zdraví více než 1 300 000 našich klientů
- Více než 750 000 000 Kč za rok vynaloženo na prevenci z veřejného zdravotního pojištění
- Více než 27 000 lékařů a zdravotnických zařízení po celé ČR
- Více než 90 klientských center
- Více než 100 bonusových příspěvků
- Služba Lékař na telefonu 24 hodin denně zdarma

Výhra pro vaše zdraví
od 1. ledna do 31. března

Přestupní termín pro změnu zdravotní pojišťovny
platí od 1. ledna do 31. března.

www.211.cz

PŘEDSTAVUJEME NAŠE ZAMĚSTNANCE

Radim Vyhřídál

Radim Vyhřídál pochází z Lipové, žije v Jeseníku a v Priessnitzových lázních pracuje už čtrnáct let. Patří mezi zaměstnance technického úseku, kteří v podstatě vůbec nepřicházejí do přímého kontaktu s klienty. Ačkoliv on i jeho kolegové tak sami nejsou přímo na očích, jejich práce je naopak velmi dobře viditelná a pro každodenní chod lázní nepostradatelná.

Radime, co je náplní Vaší práce?

Dřív jsem byl zásobovač, nyní se moje pozice jmenuje vedoucí zásobování, autodopravy a servisních služeb. Můžu se tak chlubit zřejmě nejdělsím názvem své profese v celých lázních. Mám na starosti veškeré zásobování (mimo stravování), všechny služební vozy, provoz parkoviště a vše, co k tomu patří. Dalo by se říct, že jsem trochu taková „holka pro všechno“.

Máte z kontaktu s lázeňskými hosty v paměti nějakou výraznou osobnost, událost nebo historiku?

Ne, protože s nimi nejsem vůbec v kontaktu. Můj největší zážitek byl, když jsem v Praze v autobazaru prodával vyřazený služební vůz polskému státnímu příslušníkovi.

Dá se říct, co máte na své práci nejraději?

Ano, je to různorodost. Člověk nesedí jenom v kanceláři, ale je i venku, hýbe se, je na cestách. Jeden den nakládám posypovou sůl a vozím materiál z obchodu v Jeseníku do technického skladu, druhý den jedu třeba do Prahy řešit pojistnou událost služebního auta. Další den během po úřadech, Czechpointu, jdu na policii. Člověk se nenudí, není to stereotyp.

Jak relaxujete?

Všemi možnými druhy sportu. Často jsem v posilovně, chodím na lyže, kolo, baví mě turistika.

Jak byste se charakterizoval?

To opravdu není otázka pro mě, to bych raději přenechal jiným.

Co Vám v poslední době udělalo radost?

Dělá mi radost hodně věcí, nejvíc tři moji vnukové ve věku od 2 do 7 let.

Co Vás naopak může naštvat?

Když někdo lže a je neupřímný, nemám rád vypočítavost a vypočítavé lidi.

Bez čeho byste se v životě neobešel?

Je toho víc, nedá se říct jen něco. Bez přátel, rodiny, známých. Bez pohybu. Bylo by toho víc.

Máte své životní krédo nebo citát?

Nikdy není tak špatně, aby nemohlo být ještě hůř. :)

Co byste na závěr vzkázal čtenářům Lázeňských pramenů?

Myslím, že nejsem někdo, kdo by měl něco vzkazovat. Přeju všem našim návštěvníkům, ať jsou u nás spokojení a mají důvod k další návštěvě

JG

OBNOVENÝ WESSELÉNYIHO PRAMEN SLAVNOSTNĚ ODHALEN

Ve středu 30. září byl na Březinové ulici v Jeseníku slavnostně představen obnovený Wesselényiho pramen. Pramen pochází z roku 1839 a nese jméno maďarského barona Miklóse Wesselényiho. Uherský šlechtic se zde v 19. století léčil a zároveň se stal výrazným iniciátorem a také mecenášem rozvoje městečka Frývaldov i lázní Gräfenberk.

„Miklós Wesselényi byl velmi výraznou postavou, zasadil se při svém mnohaletém pobytu a léčbě například o stavbu vodovodu, šermířského sálu a tří kašen, založil peněžní sbírku na Maďarský pomník. Jeho dílem je také tento pramen, který je nejstarším pramenem ve městě, tedy mimo Gräfenberk,“ přiblížil účastníkům slavnostního odpoledne zásluhy zakladatele pramene historik Matěj Matela z Vlastivědného muzeu Jesenicka: „V těchto místech měl baron zahradu, kde často pobýval a pracoval, před pramenem se původně nacházelo také jezírko a různé okrasné byliny a dřeviny. V zimních měsících se jezírko upravovalo na kluziště.“

S výškou 3 metry a délkou 16 metrů je Wesselényiho největším podobným dílem široko daleko. Přesto mezi místními obyvateli upadl téměř v zapomnění. Zahradu i pramen poničila v roce 1903 povodeň, po roce 1945 začala zahrada pustnout a z důvodu nové výstavby v okolí pramene ztratilo místo svou původní funkci.

„Obnovili jsme přívod vody a upravili přístupovou plochu, zídka prameníku byla zbavena porostu břečťanu, který byl ponechán pouze na koruně zídky. Nově byl instalován ozdobný prvek v podobě bronzové lví hlavy chrličí vodu dle návrhu Ivy Svobodové,“ přiblížil průběh opravy Jan Mrosek z Městského úřadu Jeseník.

Starostka Zdeňka Blišťanová prozradila, že celkové náklady na obnovu Wesselényiho pramene představují částku 100 tisíc korun, z toho polovinou přispěl Olomoucký kraj, zbytek uhradilo město Jeseník: „Jsem ráda, že jsme se rozhodli každý rok obnovit jeden z pramenů, kterých je ve městě a jeho okolí bezpočet. Jeseník není jen město v srdci přírody, ale je také městem pramenů.“

Pramen je po obnově přístupný veřejnosti, naleznete jej ukrytý v bývalé Wesselényiho zahradě za bytovým domem na ulici O. Březiny naproti sběrně druhotných surovin.

Jan Mrosek

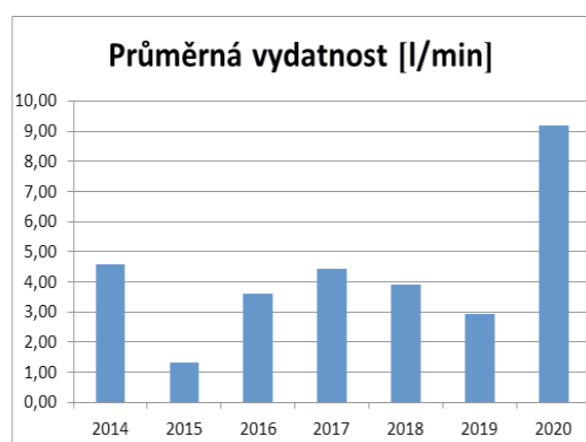
ROK 2020 VDECHL PRAMENŮM NOVÝ ŽIVOT

Pravidelný návštěvník lázní si zřejmě povšiml, že v roce 2020 prameny tekly více, než je obvyklé. Důvod je zřejmý, po mimořádně suchém roce 2019 následoval rok mimořádně vlhký, což pomohlo doplnit zásoby podzemních vod ve většině republiky, Jeseník nevyjímaje. Ale o kolik byl vůbec poslední rok vlhčí než předchozí a jak se to projeví na vydatnosti pramenů?

Podle údajů Českého hydrometeorologického úřadu spadlo v Olomouckém kraji za leden-listopad 2020 843 mm srážek a za totéž období v roce 2019 677 mm srážek. Data jsou zprůměrována za celý kraj, a je tedy zřejmé, že nebudou přesně odpovídat situaci v Jeseníku. Ukazují však, že rok 2020 byl opravdu na srážky bohatší, a to bezmála o 25 %.

Na Gräfenberk pravidelně jezdím od roku 2012. Hlavním důvodem vždy byl aktivní odpočinek a pročistění těla i ducha zdejší vodou a vzduchem. Nejzajímavějšími turistickými cíli pro mě od počátku byly zdejší prameny, protože pramenů je v mém rodném kraji pomálu. A protože je podle mě všechno na světě ještě krásnější, když se to vloží do tabulky nebo do grafu, od roku 2014 provádím pravidelná pramenová měření. Měřím každoročně zhruba ve stejnou dobu, v polovině července, proto jsou moje údaje meziročně srovnatelné.

Kromě mnoha jiných údajů (teplota, konduktivita, pH, tvrdost atd.) měřím i vydatnost pramenů – průtok v litrech za minutu. Do své statistiky jsem zahrnul 37 vodních zdrojů na Studničním vrchu, které navštěvuji téměř každoročně a za 7 let mám o nich dostatečné množství údajů. Je nutno předem upozornit, že to je jen špička ledovce. Pokud by nás zajímala úhrnná vydatnost všech pramenů na Studničním vrchu, bylo by přesnější sledovat stav potoků zde pramenících. Ovšem i z vydatnosti sledovaných pramenů lze leccos usuzovat.

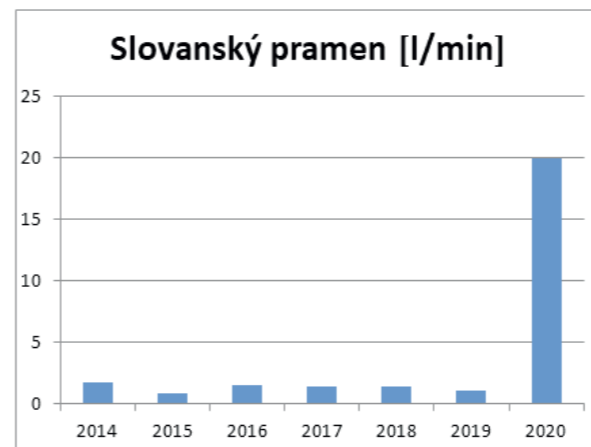

Průměrná vydatnost naměřená v červenci 2020 byla 9,19 l/min, úhrnná vydatnost sledovaných pramenů pak 312,4 l/min. Z grafů je patrný vývoj v předchozích letech.

Průměrná i úhrnná vydatnost byla tento rok dvojnásobná oproti dosud nejvlhčímu roku 2017 a zhruba trojnásobná oproti roku 2019, kde byl průměr 2,91 l/min a úhrn 99,1 l/min.

Zajímavé je, že srážky se zvýšily pouze o čtvrtinu, avšak vydatnost pramenů na trojnásobek. To naznačuje, že množství vody v pramenech není ovlivněno pouze hydrologicky, nýbrž i technologicky. Rumunský pramen, který obvykle sotva teče a stojí zády k vodárenským jímčím, navýšil mezi lety 2019-2020 svou vydatnost z 1,8 l/min na 12,5 l/min, pro které již nestačila trubka.

Slovanský pramen, který je napájen ne zcela vjasněným způsobem, zvýšil svou vydatnost 1,1 l/min, způsobující fronty na vodu, na celých 20 l/min. V těchto případech bych spíše předpokládal, že skrz prameny přetékal vodárenské jímky, než že se hladina podzemní vody tak razantně zvýšila. Naštěstí to nemělo na kvalitu vody vliv.

Naopak vydatnost Finského pramene, který považují za velmi kvalitní zdroj, klesla ze 6 l/min na 1,3 l/min. Na vině je ucpaná trubka. Podobně u Diamantového pramene vyvěrá ohromné množství vody, ale kvůli staré ucpané trubce, která by si zasloužila výměnu, odtéká bez užítku a aniž by mohla být zahrnuta do mé statistiky.

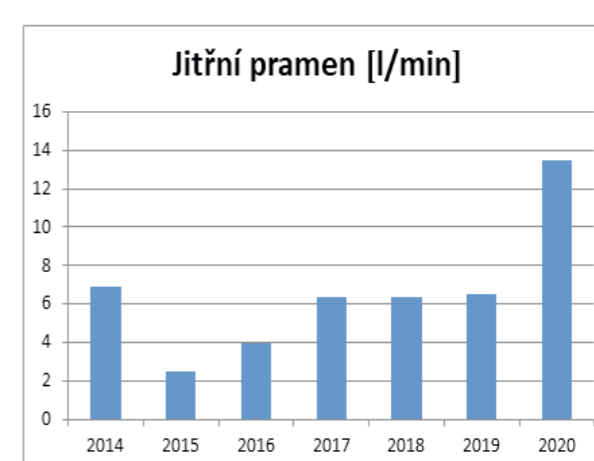
Jiný jev si můžeme ukázat na příkladu Schindlerova pramene, jehož voda má tradičně barvu bylinkového čaje a jehož průměrná teplota je 12,3 °C, což ukazuje na napájení povrchovou nebo mělkou podpovrchovou vodou. Jeho dlouhodobější průměrná vydatnost je okolo 2,5 l/min (2018 téměř netekl z technických důvodů).

To ukazuje, že velké zvýšení vydatnosti není vždy jen dobře.

Pokud vydatnost hodně kolísá podle počasí a není to ovlivněno technickými zásahy, ukazuje to obecně na mělký a ne zrovna kvalitní zdroj.

U hlubinných pramenů se vydatnost mění jen málo. Za kvalitní hlubinné prameny, jejichž vodu se nemusím bát pít ve velkém a které i z tohoto důvodu navštěvuji obzvláště rád, považuji například Finský, Svatební, Jitní nebo Pražský pramen.

Nejpřesnější obrázek o vývoji vydatnosti pramenů si uděláme z údajů od Jitního pramene. Zajímavé je, že vydatnost Jitního pramene dlouhodobě odpovídá zhruba 1,5násobku průměru a jeho graf je v hrubých rysech podobný grafu průměrnému a úhrnnému. Tento pramen nejlépe odráží hydrologickou situaci na Studničním vrchu a vyplatí se jeho vodu nejen pít, ale i sledovat.

Ze svého pohledu, který se neodvažuji nazvat pohledem odborníka, ale spíše dobře informovaného nadšence, tedy mohu potvrdit, že rok 2020 znamenal pro vodní zdroje požeňání v podobě doplnění srážkového deficitu. To se projevilo prokazatelným zvýšením vydatnosti běžně navštěvovaných lázeňských pramenů.

Nezbývá než doufat, že rok 2021 bude přinejmenším středně vlhký a po výjimečně deštivém roce nebude následovat rok výjimečně suchý.

Martin Mlečka

Povaha, vlastnosti a charakter Vincenze Priessnitz byly popisovány takto: výjimečný pozorovací talent, mimořádná paměť, skromnost, obětavost, střídmost, vyrovnanost, důslednost a neústupnost, rychlé rozhodování, málomluvnost, přitom trefně vystižení jádra věci.....

Odhalte další vlastnosti zakladatele lázni Vincenze Priessnitz:

POMŮCKA: AKN. HILAR, MOSER, SAL, TELL, ULI	VÝPRAVNÁ BÁSEŇ	NÁDOBA NA OSTATKY	INICIÁLY MODERÁT, ONDRÁČKA	OSOBNÍ ZAJMENO MN. Č.		VKOPNUTÍ	ČÁROVÝ KÓD ZKR.	INICIÁLY BÝVALÉHO FOTBALISTY VÍZKA	OMYLY	ZNAČKA LEPENKY		OŠKLIVEC	RYCHLE JÍST	OBCHODY S POTRAVINAMI	ZNAČKA YARDU		LÉTAJÍCÍ TALÍŘ	ČESKÝ REŽISÉR KAREL HUGO ???	NAPLAVENINA	JMÉNO PSA	ROVNĚŽ HOVOR.
EVROPSKÁ MĚNA				TUZE OBYVATELKA EVROP. OSTROVA						JEDNOTKY ELEKTR. ODPORU OPADÁNÍ					UŠTVAT						
1. DÍL TAJENKY															ARCHITEKT. PRVEK INIC. HER. ISSOVE						
INICIÁLY SPISOVA-TELE NEFFA			ČISTIČ SKLA NĚMECKÁ KARETNÍ HRA					CHYTATI SEVERSKÉ ZVÍŘE							VODNÍ PTÁK STŘEDO-VĚKÝ BAJNÝ ZBOJNÍK						
NĚMEC			ZNAČKA KILOPONDU PRVNÍ HLAS				SPORTOVNÍ KLUB ZKR. CITOSLOVCE ODPORU			VPŘED ITALSKY						DRAVÍ PTÁCI RYCHLE					
	KLON	ZNAČKA KILO-PASCALU DOLINA				HOTELOVÝ SLUHA KOŽNÍ VYRÁŽKY					PLODY DATLOVNÍKU				ZÁBAVNÁ ČINNOST ZDE					SUROVÁ NAFTA	CITOSLOVCE ŠKYTÁNÍ
VIROVÉ ONEMOC-NĚNÍ					RODOVÝ ZNAK OVOCNÝ PARK								LEHKÉ TOPNÉ OLEJE ZKR.				RYBÁŘSKÉ ZAŘÍZENÍ SILNÝ PUD				
DODATEČNÝ TISK							CIZÍ MUŽSKÉ JMÉNO	SYNAGOGA						OBĚD ANGLICKY						V POŘÁDKU HOVOR. ZNAČKA NÁKL. AUT	
NÁRODNÍ DIVADLO ZKR.			DESTILAČNÍ ZBYT. Z ROPY SŮL LÉKÁRSKY												ČESKÝ REŽISÉR VLADIMÍR ???	ČÁSTI TRAS TRÁSLAVÝ TON					
OSTRAVSKÉ OPRAVNÝ A STROJÍRNÝ ZKR.				DELŠÍ DOBU ŠLECHTICI										POSTUPNĚ ZHASINAT POVRCHOVÝ DŮL							
KORYTO				DRUH HERCE PLYTVAT					SULC	VLNĚNÁ TKANINA	SNÍŽENÍ HLADINY MOŘE		ČESKÝ HEREC JIŘÍ ??? FILOZOF				NEBO KNÍŽNĚ ROLETA			PLACENÝ POTLESK	VOJENSKÁ HODNOST ZKR.
	ČESKÝ PROZAİK J. Š. ???	JIHO-AMERICKÁ ZVÍŘATA SRST OVCÍ					ŘADRO INICIÁLY HISTORIKA LEWISE						ZN. KARLO-VARSKÉHO SKLA					SPZ PRAHY HOŘKÝ ALKO-HOLICKÝ NÁPOJ			
INICIÁLY LITERÁTA VÁCLAVKA			INIC. SPIS. ROLLANDA LEDOVCOVÝ KOTEL			BLÁHOVEC OCHRANNÝ SVAZ AUTORSKÝ							SCHOPNOST ANGLICKÁ PŘEDLOŽKA		TRÁŠNOVÝ SMETÁK SEVEROČES. ENERGETIKA					BÝVALÉ OZNAČENÍ LETOPOČTU STAŘÍ	
OPOJNÁ LÁTKA							ÚLOŽNÝ PROSTOR INIC. REŽIS. KLEINA							VÝROBNA SOLI INIC. ZPĚV. LANGEROVÉ							
TROPICKÝ PLOD							2. DÍL TAJENKY														
ZVLÁŠTNOST							CITOSLOVCE KLOVNUTÍ											ČÁST STŘECHY			

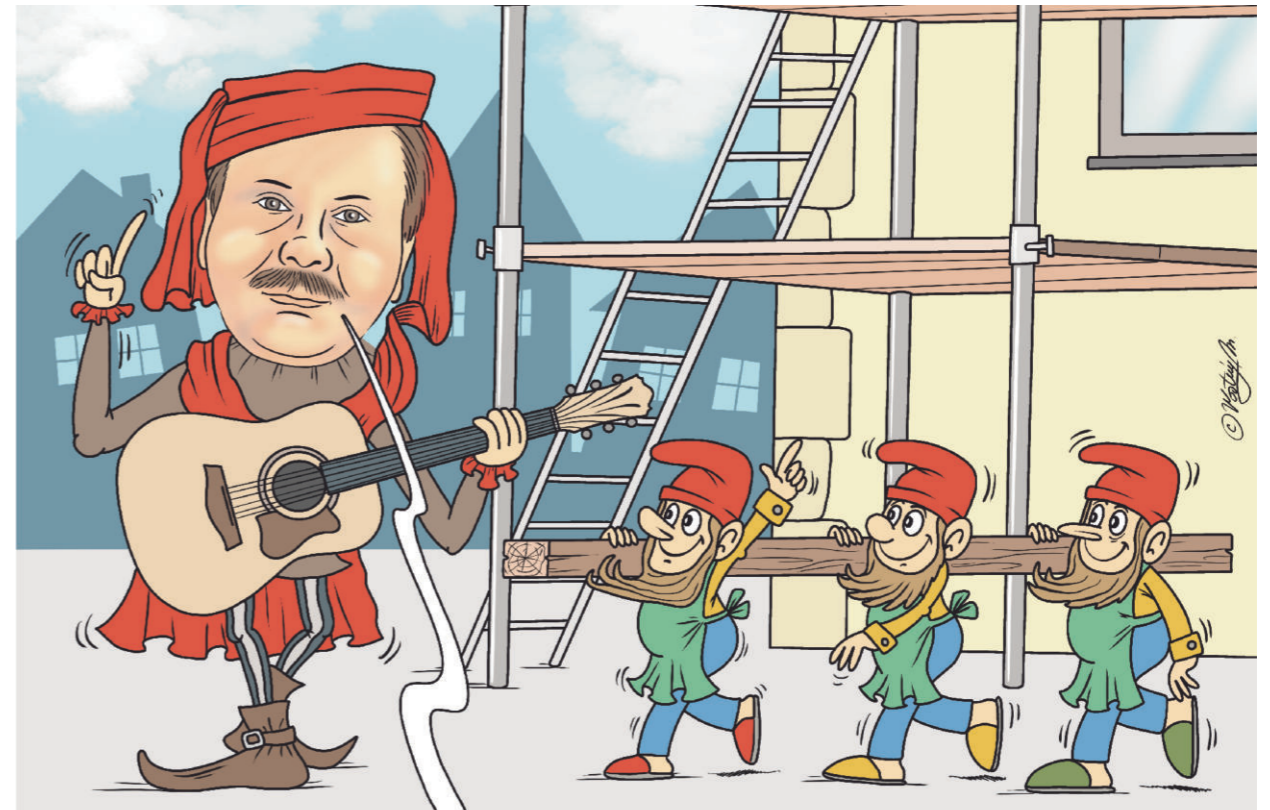

OSMISMĚRKA

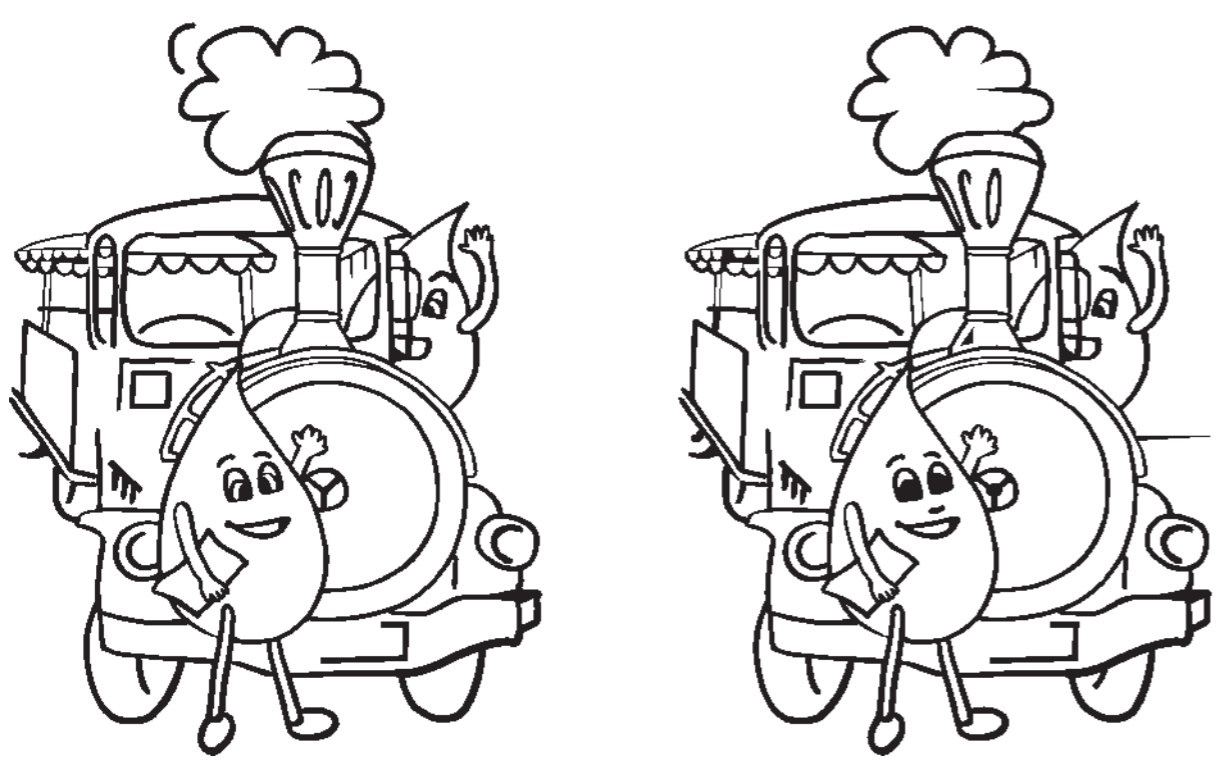
J	E	D	N	O	D	U	C	H	O	S	T	O	L	E	K	T
D	D	Ř	I	N	A	A	M	K	I	O	Š	T	Ě	P	S	
Ú	O	E	N	K	R	K	R	U	A	D	N	A	R	S	O	
S	P	C	H	R	O	B	Ě	T	A	V	O	S	T	N		
L	L	R	O	I	M	U	S	A	K	A	J	T	M	Ř	P	
E	N	M	A	N	P	P	P	V	R	E	N	A	U	Í	U	
D	Ě	Á	O	M	E	E	O	I	K	K	S	T	I	D	T	
N	K	S	J	C	E	L	Č	T	C	Á	Š	U	D	M	S	
O	T	I	I	E	B	N	I	C	Ž	E	L	V	A	O	Ú	
S	M	Á	L	O	M	L	U	V	N	O	S	T	T	S	E	
T	L	E	H	V	Y	R	O	V	N	A	N	O	S	T	N	

ČEPICE - DOPLNĚK - DŘINA - DŮSLEDNOST - HOBLOVKA - JEDNODUCHOST - KOUPEL - KRUPICE - LENOCHOD - MÁLOMLUVNOST - MASÁŽ - MUSAKA - MUTANT - NÁJEM - NĚMOHRA - NEÚSTUPNOST - OBĚTAVOST - OŠTĚP - PRAMEN - PROJEKTIL - SKROMNOST - SPECIÁL - SRANDA - STADIUM - STOLEK - STŘÍDMOST - ŠKRABKA - VYROVNANOST - ŽELVA

V současné krizové době stále hledáme alternativní řešení pro dokončení oprav sanatoria Priessnitz...

Skřítkové tesaři vylezte z mechu, chopte se náčiní, postavte střechu...

Najdi 15 rozdílů
 *****
 *****
 *****
 Kolik je na obrázku obloučků?
 Kolik je na obrázku kapek ?

Sledujte nás na Facebooku

www.facebook.com/laznepriessnitz

Sledujte nás na Instagramu

laznepriessnitz

změna akcí vyhrazena, sledujte www.priessnitz.cz a náš FB a Instagram

kalendář akcí 2021

Březen

22. 3. 2021
Oslavy Světového dne vody
v 1. vodoléčebné ústavu světa

Duben

1. – 5. 4. 2021
Lázeňské Velikonoce
nejvýznamnější křesťanské svátky v lázních

30. 4. 2021
Rej jeseníckých čarodějnic
tradiční bujaré oslavy příchodu jara

Květen

14. – 16. 5. 2021
174. Zahájení lázeňské sezóny
slavnostní zahájení sezóny

Červen

5. 6. 2021
Den dětí
zábavné odpoledne pro rodiny s dětmi

18. 6. 2021
Dny her v Háji vily Ozdravy

Červenec

23. 6. 2021
Svatojánská noc
tradiční oslava letního slunovratu

Lázeňské slavnosti

letní lázeňské koncerty a doprovodný program

10. 7. 2021
Dny her v Háji vily Ozdravy

25. 7. 2021
Lázeňské koloběžkování
netradiční závod pro všechny milovníky koloběžek

Letní kinematograf

sledujte www.priessnitz.cz

Srpen

Lázeňské slavnosti
letní lázeňské koncerty a doprovodný program

20. 8. 2021
Dny her v Háji vily Ozdravy

Září

3. 9. 2021
Den bezpečnosti a zdraví

3. – 5. 9. 2021
Priessnitz cup 2021
19. ročník prestižního tenisového turnaje

25. 9. 2021
Lázeňské vinobraní

29. 9. 2021
XXI. Svatováclavské setkání

Říjen

4. 10. – 10. 10. 2021
Týden Vincenze Priessnitze
tradiční oslavy zakladatele vodoléčby

8. – 10. 10. 2021
15. Konference Vincenze Priessnitze

29. 10. 2021
Halloween v lázních

Prosinec

1. 12. 2021
Vánoční trhy, rozsvícení sanatoria Priessnitz

5. 12. 2021
Mikuláš pro děti
mikulášská nadílka

11. 12. 2021
Adventní koncert
tradiční sváteční lázeňský koncert

29. 12. 2021 – 2. 1. 2022
Silvestr v lázních

Priessnitzovy lázeňské lázně a.s.
Priessnitzova 299, 790 03 Jeseník
IČO: 45193452, DIČ: CZ45193452

tel.: +420 584 491 111
e-mail: lazne@priessnitz.cz

Najdete nás také na:

kalendář gastronomických akcí 2021

Březen

15. – 21. 3. 2021
Italský týden
menu sestavené pouze z italské kuchyně
Wiener Kaffeehaus

Duben

1. 4. 2021
Zelený čtvrtek s pivním speciálem
Wiener Kaffeehaus a Denní Bar

2. – 5. 4. 2021
Velikonoční menu
Velikonoční menu na WKH,
Velikonoční dezerty v kavárně Sofie

12. – 18. 4. 2021
Týden Asijské kuchyně
Wiener Kaffeehaus

Květen

17. – 23. 5. 2021
Chřestové speciality
Wiener Kaffeehaus

28. – 30. 5. 2021
Nabídka speciálních zmrzlinových pohárů pro děti
Kavárna Sofie, Wiener Kaffeehaus

15. 5. 2021
Pestrá gastronomická nabídka stánků na akci Zahájení lázeňské sezóny
Wiener Kaffeehaus a Priessnitzovy lázeňské lázně

Červen

Nabídka zákusků z čerstvého ovoce
Sofie, Denní Bar, Wiener Kaffeehaus

12. 6. 2021
Mistrovství Jeseníků v míchání tataráku
Wiener Kaffeehaus

21. – 27. 6. 2021
Týden Burgrových specialit a tataráku
Altán Wiener Kaffeehaus

25. 6. 2021
Zmrzlina za vysvědčení
Kavárna Sofie

Červenec

Každý Pá - Ne
Venkovní grilování
Altán Wiener Kaffeehaus

12. – 18. 7. 2021
Týden steaku z vybraného masa
Altán Wiener Kaffeehaus

Srpen

Každý Pá - Ne
Venkovní grilování
Altán Wiener Kaffeehaus

16. – 22. 8. 2021
Týden letních salátů
Menu poskládané z obědových salátů
Wiener Kaffeehaus

Září

27. – 29. 9. 2021
Svatováclavské menu
Wiener Kaffeehaus

25. 9. 2021
Lázeňské vinobraní
Priessnitzovy lázeňské lázně

25. 9. 2021
Lázeňská zabijačka
Wiener Kaffeehaus

Říjen

4. 10. – 10. 10. 2021
Týden dýňových specialit
Wiener Kaffeehaus, Kavárna Sofie, Denní Bar

18. – 24. 10. 2021
Zvěřinové hody
Wiener Kaffeehaus

29. 10. 2021
Halloweenská zákusky
Kavárna Sofie, Denní Bar

Listopad

11. – 14. 11. 2021
Svatomartinské hody
Wiener Kaffeehaus

Prosinec

1. 12. 2021
Rozsvícení vánočního stromku, vánoční trhy a vánoční punč u hudebního altánku
Priessnitzovy lázeňské lázně

5. 12. 2021
Mikulášské zákusky
Kavárna Sofie, Denní Bar

1. – 14. 12. 2021
Prodej vánočního cukroví a dárkových poukazů pod stromček
Wiener Kaffeehaus

Vánoční večírek Vaší společnosti
Zarezervujte si váš Vánoční večírek ve Wiener Kaffeehaus na +420 606 794 752 nebo na krapek@priessnitz.cz.
Rádi Vám připravíme individuální nabídku.

Vlastivědné muzeum Jesenicka 2021:

Výstavy v galerii Vodní tvrže:

do 14. 3.
Bohatství vody a ledu

6. 4. – 6. 6.
Barevná paleta Jesenicka

15. 6. – 5. 9.
Velká prázdninová herna

14. 9. – 21. 11.
Zmizelý Hrubý Jeseník

Výstavy v hlavním sále Vodní tvrže:

do 14. 2.
Od Červeného kříže k Winterhilfe

23. 2. – 6. 6.
Sopky v geologické minulosti Moravy a Slezska

15. 6. – 29. 8.
Velká prázdninová herna

7. 9. – 5. 12.
Dějiny zdravotní péče a lékárnictví na Jesenicku

14. 12. – 27. 2. 2022
Uhlířství v Jeseníkách

Exkurze:

duben
Žulovsko v dobách ledových
(Mgr. Martin Hanáček, Ph.D.)

květen
Botanická exkurze do Lánského luhu u Skorošic
(Mgr. Vojtěch Taraška)

červen
Bílá Voda a Zlatý Stok
(Mgr. Jan Petrásek)

červen
Botanická promenáda: co kvete u okolí lázní?
(Mgr. Vojtěch Taraška)

červenec
Kaltenštejn – historie a současnost mohutného hradu
(Mgr. Milan Rychlý)

srpen
Zapomenutý kout Rychlebských hor - Vojtovice, Nová Véska, Hraničná, Dvorec u Petrovic, Sedm Lánů
(Pavel Macháček)

září
Pevninský ledovec v údolí Bělé
(Mgr. Martin Hanáček, Ph.D.)

říjen
Z Videlského kříže přes Švýcarsnu na Červenohorské sedlo
(Mgr. Matěj Matela)

www.muzeumjesenik.cz

VINCENZE PRIESSNITZE
Balneopark

V případě zájmu o podporu údržby a provozu Balneoparku Vincenze Priessnitze můžete zaslat libovolnou částku na účet č.:
230 308 000 / 0300
Společnosti Vincenze Priessnitze, z.s., která spravuje tento unikátní lázeňský projekt.

www.priessnitz.cz

Lázeňské prameny vydávají Priessnitzovy lázeňské lázně a.s., Priessnitzova 299, 790 03 Jeseník, IČO: 45193452
Šéfredaktor: Mgr. Jiří Glabazňa, Grafik: Vításková Radka
Registrováno Ministerstvem kultury, evidenční číslo: NK ČR E 20846.
Tisk: Polska Press Sp. z o. o. Oddział Poligrafia, Drukarnia w Sosnowcu.
Vydání je neprodejné.

Lázeňské prameny